

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 23 och 25–28 april justerades.

§ 2 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade

att *Helena Gellerman* (L) avsåg sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet,

att *Cecilia Rönn* (L) avsåg sig uppdraget som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet,

att *Sven-Olof Sällström* (SD) avsåg sig uppdraget som ledamot i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och

att *Markus Wiechel* (SD) avsåg sig uppdraget som suppleant i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade

att Sverigedemokraternas partigrupp anmält Markus Wiechel som ledamot i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och Matheus Enholm som suppleant i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa,

att Miljöpartiets partigrupp anmält Rasmus Ling som suppleant i konstitutionsutskottet, i socialförsäkringsutskottet och i EU-nämnden samt

att Liberalernas partigrupp anmält Cecilia Rönn som suppleant i utrikesutskottet och Helena Gellerman som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet.

suppleant i konstitutionsutskottet

Rasmus Ling (MP)

suppleant i utrikesutskottet

Cecilia Rönn (L)

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Rasmus Ling (MP)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet

Helena Gellerman (L)

suppleant i EU-nämnden

Rasmus Ling (MP)

ledamot i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

Markus Wiechel (SD)

suppleant i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

Matheus Enholm (SD)

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2022/23:34 för torsdagen den 11 maj i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från försvarsutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2022/23:350

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:350 Arbetsmarknadspolitiska prioriteringar av Teresa Carvalho (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 26 juni 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 15 maj 2023

Arbetsmarknadsdepartementet

Johan Pehrson (L)

Enligt uppdrag

Kerstin Bynander

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:354 Integrationen i Malmö
av Nima Gholam Ali Pour (SD)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 26 juni 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 12 maj 2023

Arbetsmarknadsdepartementet

Johan Pehrson (L)

Enligt uppdrag

Kerstin Bynander

Expeditionschef

§ 6 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM84 Ändring av beslut om en civilskyddsmekanism för unionen COM(2023) 194 till försvarsutskottet

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2022/23:2391 och 2392 till justitieutskottet

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialutskottets betänkanden

2022/23:SoU26 En sänkt åldersgräns för öppna insatser till barn utan vårdnadshavarens samtycke

2022/23:SoU13 Prioriteringar inom hälso- och sjukvården

Trafikutskottets betänkande

2022/23:TU10 Vägtrafik- och fordonsfrågor

§ 9 Svar på interpellation 2022/23:335 om skolor som lämnar oriktiga uppgifter

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Linus Sköld har frågat mig vad jag avser att göra för att komma till rätta med de avarter som vinstintresset i skolan skapar. Han har även frågat hur jag avser att agera för att säkerställa att Skolinspektionen

och elever och föräldrar har tillgång till riktiga och sakliga uppgifter om skolors verksamhet.

Alla huvudmän inom skolväsendet – kommunala och enskilda, vinstdrivande och idéburna – ska konkurrera med kvaliteten på sina utbildningar. Elever och deras vårdnadshavare ska kunna lita på den information som ges om olika skolor och deras utbildningar. Detta är en förutsättning för ett fungerande och informerat val av skola.

Enligt 26 kap. 25 § skollagen (2010:800) ska en huvudman lämna sådana uppgifter till Skolverket om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljningen och utvärderingen. De uppgifter som skolhuvudmännen lämnar till Skolverket ska vara korrekta och spegla de verkliga förhållandena. Skolverket får förelägga den som är uppgiftsskyldig att fullgöra sin skyldighet.

Skolverket ska enligt förordningen (2015:195) om ett nationellt informationssystem för skolväsendet göra vissa uppgifter om skolenheter tillgängliga för allmänheten i ett nationellt informationssystem. Det är fråga om uppgifter på skolenhetsnivå om bland annat andelen lärare med lärarlegitimation, lärartäthet och tillgång till specialpedagoger, tillgång till skolbibliotek, förelägganden från Skolinspektionen, resultat i brukarundersökningar samt resultatutveckling i form av betygsresultat och genomströmning. Självklart omfattar statistiken alla skolor, såväl kommunala som fristående. Informationen tillhandahålls i Utbildningsguiden på Skolverkets webbplats.

Även kommunerna har ett lagreglerat informationsansvar. Kommunen ska enligt 29 kap. 19 § skollagen informera vårdnadshavare och elever om utbildning i skolformer för barn och unga inom skolväsendet och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen.

För att elever och vårdnadshavare ska kunna göra ett väl informerat skolval, baserat på relevanta och korrekta uppgifter om de olika skolorna, måste sådan information vara lättillgänglig. Skolverkets Utbildningsguiden och kommunerna tillhandahåller sådan information. Regeringen avser att införa ett tydligt regelverk som baseras på ett gemensamt och obligatoriskt skolval, understött av bättre information till föräldrar och elever om vilka valmöjligheter som finns. Arbetet med att föra frågan framåt pågår inom Regeringskansliet.

Utöver detta vill jag nämna att regeringen har påbörjat den mest omfattande omläggningen av friskolesystemet sedan systemet infördes, som kommer att innebära en mängd åtstramningar för oseriösa och olämpliga aktörer, exempelvis vinstutdelningsbegränsningar, möjlighet till återkrav av skolpeng, hårdare krav på långsiktigt ägande samt högre vitesbelopp och skarpare sanktioner för både fristående och kommunala huvudmän.

Anf. 2 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Skolor ska konkurrera med kvalitet, säger ministern, och ändå har följande inträffat. I slutet av april avslöjade Dagens Nyheter att en skolkoncern som på sin hemsida uppger att man inte har några vinstdrivande krav har delat ut miljonbelopp i vinster till ägarna de senaste åren. Samma skolkoncern skriver också i kommunikationen på sin egen hemsida att man använder skolpengen till att anställa de bästa legitimerade lärarna, med

lång erfarenhet och hög pedagogisk kompetens. Enligt Skolverkets statistik, avslöjar Dagens Nyheter, har bara 50 procent av koncernens matematiklärare legitimation.

Koncernen uppger också på sin hemsida att man sätter betyg utifrån det svenska betygssystemet. Enligt den svenska skollagen ska, som känt, de nationella proven tillskrivas särskild vikt vid betygsättningen. Den här koncernen sätter betyg som avviker rejält uppåt jämfört med de nationella proven. Man har till och med fått kritik för detta av Skolinspektionen.

Koncernen far alltså med osanning när man själv får berätta om sin verksamhet.

I sitt svar här i dag redogör Lotta Edholm förtjänstfullt för vilka regler som gäller för huvudmäns skyldighet att lämna uppgifter till Skolverket och för verkets och kommunernas skyldighet att informera vårdnadshavare om skolors verksamhet. Det är ju bra, även om jag tycker att mer behövs i detta avseende. Offentlighetsprincipen borde införas så att alla uppgifter om alla skolor blir offentliga. Detta har jag och ministern debatterat förut, och för att inte ta om den debatten ska jag i stället påpeka den uppenbara bristen i det svar som ministern har lämnat här i dag.

De oriktiga uppgifter, det vill säga de lögnar, som denna skolkoncern har levererat är publicerade på koncernens egen hemsida. De har avslöjats av DN genom en jämförelse mellan det som koncernen påstår om sin verksamhet på sin egen hemsida och det som offentlig statistik och handlingar som myndigheter publicerat säger om samma verksamhet. Lotta Edholms svar om myndigheternas arbete och skyldigheten att lämna uppgifter till myndigheterna är alltså till viss del irrelevant i detta sammanhang. Så länge det finns pengar att tjäna på att försköna bilden av sin egen verksamhet kommer friskolor att fortsätta göra det.

Skolinspektionen säger i artikeln i Dagens Nyheter att man inte kan ingripa eftersom man inte har något lagstöd när det gäller information som skolhuvudmän lämnar om sin egen verksamhet på till exempel hemsidor.

Då kommer ju flera andra kanaler att omfattas av samma brist på regler, nämligen direktreklam, annonser, webbplatser och trycksaker. Alla kan vara fulla av halvsanningar och osanningar och ljug utan att tillsynsmyndigheten kan ingripa. Det problemet adresserar ministern inte i sitt svar.

Jag ska prova att ställa frågan så här i stället: Hur ska ministern se till att skolor inte far med osanning om sin verksamhet i syfte att tjäna pengar? Om svaret skulle vara detsamma som tidigare, alltså att myndigheternas information ska bli bättre, betyder det då att ministern samtidigt kommer att lägga fram förslag om att förbjuda annan marknadsföring av skolor?

Anf. 3 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Det är naturligtvis otroligt viktigt att den information som ges är tillförlitlig, och det är därför som vi nu arbetar med bland annat ett förslag om ett gemensamt kösystem. Där ska det också vara information som är säkerställd, så att den är att den är korrekt. Jag ser framför mig att informationen ska handla om betyg, resultat på nationella prov, lärarbehörighet och så vidare.

Det är klart att skolor som ljuger om hur förhållandena är måste inspekteras och granskas betydligt hårdare än i dag. Därför har vi också gett ett särskilt tillsynsuppdrag till Skolinspektionen – eller rättare sagt kom-

Prot. 2022/23:109
22 maj

Svar på
interpellationer

mer vi att göra det – att följa upp resultaten utifrån objektiva kvalitetskriterier.

Skolinspektionen ska också göra fler tillsynsbesök, helst oanmälda, och det ska bli mer besök och tillsyn i skolor som tidigare har fått nedslag.

Men det finns också något som heter marknadsföringslagen. Den innebär att man som aktör inte kan ljuga precis hur mycket som helst. Om man säger att man har ett visst antal behöriga lärare och marknadsför det på det sättet och det sedan visar sig att man inte har det är det helt klart inte förenligt med den lagstiftning som finns i dag. Skolinspektionen måste få betydligt större mandat att agera mot aktörer som inte uppfyller den lagstiftning som finns. Det är framför allt också viktigt för föräldrarna att veta vad de ska titta efter, vad som är sant och vad som inte är sant.

Anf. 4 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Jag tolkar det svaret som att skolministern inte är beredd att gå fram med ett förslag om att förbjuda annan marknadsföring av skolor. Det kommer alltså att finnas parallell information som inte kan vidimeras. Det vill säga att de uppgifter som skolorna själva uppger i sin marknadsföring behöver inte stämma överens med den information som finns i de offentliga statistikdatabaserna och så vidare.

Detta är inget nytt fenomen. Jag tänkte ta några ytterligare exempel. I mars 2014 avslöjade SVT:s *Uppdrag granskning* att förskolekoncernen Hälsans förskola inte var så värst hälsosam, i alla fall inte för de barn som gick i den. Förskolebarnen serverades knäckebröd och vatten i stället för den allsidiga kost som företaget självt uppgav, samtidigt som bolaget gjorde flera miljoner i vinst varje år. Efter avslöjandet bytte bolaget namn. Numera är det känt som Tellusgruppen.

”Jag tror att fritt skolval och fri konkurrens medför risk för glädjebetyg”, sa skolminister Jan Björklund till Svenska Dagbladet i augusti 2009. Klipp till i mars i år. Då avslöjade nämligen Dagens Nyheter att en friskolerektor kopplade lärares löneutveckling till de betyg som lärarna satte. Förutom att detta uppenbart handlar om komprometterad myndighetsutövning är det också ett tydligt resultat av just det som den dåvarande utbildningsministern konstaterade 2009.

De vinstdrivande skolhuvudmännen har starka motiv att försköna bilden av sin egen verksamhet. Höga betyg är en klar marknadsfördel. Det har också visats på systemnivå att de som har intresse av att tjäna pengar i högre grad sätter oskäligt höga betyg i sina verksamheter. Att ljuga och kompromettera för att framstå som attraktiva för eleverna ingår liksom som ett av marknadsföringsknep.

Om skolministern tror sig kunna kontrollera bort alla avarter som vinstintresset i den svenska skolan leder till – ja, då tror hon fel. Den skolkoncern som jag tog som mitt första exempel och som också var anledningen till interpellationen har ljugit för Skolinspektionen och sagt att man har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med de för högt satta betygen. Men när Skolinspektionen följde upp detta två år senare visade det sig att skolkoncernen inte hade vidtagit några åtgärder. Man har fortfarande lika höga betyg i jämförelse med de nationella proven.

Det duger inte att säga att vi ska ha strängare inspektion och fler tillsynsbesök. Det kommer inte att leda till att vi kommer till rätta med problemen. Det vi behöver göra upp med är att det finns huvudmän som driver skola i syfte att tjäna pengar.

Jag tänker mig att skolministern vill ha kvar skolmarknaden som den är. Om en marknad ska fungera måste kunderna eller i det här fallet elever och föräldrar kunna göra välinformerade val. Då duger det liksom inte att vi har skolor som fifflar upp betygen så att de inte speglar elevernas faktiska kunskaper. Det duger inte att vi har förskolor som påstår sig vara hälsosamma fastän de inte är det eller att vi har koncerner som påstår sig ha de bäst utbildade lärarna fast de inte har det – eller för den delen att vi har koncerner som påstår att de inte delar ut vinst fastän de gör det. Det duger liksom inte. Det är inte möjligt för eleverna att göra välinformerade val i ett sådant system.

Hur ska skolministern tillse att vårdnadshavare och elever ska kunna göra välinformerade val om hon vill ha kvar det här systemet?

Anf. 5 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Det är en rad frågor som Linus Sköld ställer. Detta med glädjebetyg, som jag tycker ska kallas fuskbetyg, måste vi komma till rätta med. Vi har nu i Regeringskansliet påbörjat ett arbete för att säkerställa att nationella prov tydligare kopplas till betygsättningen. Den förra regeringen tog vissa steg för att komma till rätta med detta, men det var uppenbarligen inte tillräckligt.

Det är intressant att lärosätena nu har börjat reagera mot skolor som sätter avsevärt för höga betyg. Men man ska komma ihåg att detta är ett systemfel över huvud taget. Det är hela 40 procent av alla elever i årskurs 9 som får ett högre betyg i matematik än de har presterat på nationella prov samma år. Samtidigt vet vi att kunskaperna i matematik sjunker. Detta är en enormt viktig sak för regeringen att ta itu med.

Vi måste göra något åt fuskbetygen. Ett sätt är att få en tydligare koppling mellan betyg och nationella prov. Jag tror att det är en del skolor som inte riktigt har förstått att betygsättning är myndighetsutövning. Det man håller på med är lika viktigt som all annan myndighetsutövning. Ett stort problem är också den press som många skolor och lärare utsätts för av föräldrar som tror att deras barn är betydligt duktigare i ämnena än de de facto är.

Detta lagstiftningsarbete påbörjas nu för att ta fram förslag till åtgärder som är betydligt hårdare än vad vi har sett hittills på det här området.

Jag tycker att Linus Skölds idé om att förbjuda annan marknadsföring av skolor är intressant. Jag tar till mig den idén. Jag tror att det är otroligt viktigt att man har objektiv information samlad på ett ställe. Men det bygger naturligtvis också på att man verkligen får in den informationen. Skolinformationsutredningen kommer att lämna sin första rapport nu i dagarna, faktiskt. Det handlar om att säkerställa tillgången till information eftersom det har varit så problematiskt med GDPR och annat.

Anf. 6 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Det var ett glädjande besked att ministern avser att överväga att reglera marknadsföringen av skolor.

Jag hör ministern säga att ett sätt att komma till rätta med glädjebetygen skulle vara att koppla dem tydligare till de nationella ämnesproven. Ett sådant arbete påbörjades när vi satt i Regeringskansliet – det är alldeles riktigt.

Jag tycker att glädjebetyg eller fuskbetyg – jag instämmer i ministrarnas bedömning – är fusk och fiffel. Det ska inte kallas för glädje. Det är orättvist, och det gör att elever får orättvisa chanser att ta sig till nästa steg i utbildningskedjan.

Ett annat sätt, eller kanske ytterligare ett sätt, än att koppla detta till de nationella ämnesproven kan vara att göra upp med marknadsskolans drivkrafter. Att det finns pengar att tjäna på att sätta höga betyg är en avart. Det leder till denna typ av problem och underblåser och förstärker denna typ av problem.

Fiffel, fusk, mygel och ljug kommer sig av att det finns skolhuvudmän som kan tjäna pengar på att fiffla, fuska, mygla och ljuga. Det är så drivkrafterna i detta system ser ut. Så länge det finns pengar att tjäna på att blåsa upp och försköna bilden av sin egen verksamhet kommer fristående huvudmän som driver skolor för att tjäna pengar att fortsätta fuska, fiffla, mygla och ljuga.

Är ministern också beredd att fundera på om vi borde göra något åt grunderna till detta problem, nämligen plocka bort vinstintresset ur det svenska skolsystemet?

Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Ja, regeringen jobbar nu med tilläggsdirektiv till den friskoleutredning som just nu arbetar för att man ska komma till rätta med många av de problem som Linus Sköld tar upp. Det handlar om höjda vitesbelopp. Det handlar om sanktionsavgifter för dem som inte sköter sig. Det handlar om möjlighet att ta tillbaka skolpeng om den har betalats ut på felaktiga grunder. Det handlar om att ha vinstutdelningsförbud de första åren och ett absolut vinstutdelningsförbud om man inte uppfyller kvalitetskriterierna. Vi jobbar alltså hårt med dessa frågor för att komma till rätta med de problem som Linus Sköld tar upp.

Men jag tror också att man måste vara medveten om att det inte enbart handlar om de drivkrafterna. Det finns även andra drivkrafter som är osunda, till exempel att föräldrar försöker påverka betygsättningen, att rektorer inte ser till att lärarna sätter korrekta betyg eller att rektorer till och med påverkar sina lärare att sätta högre betyg.

Det finns oerhört många drivkrafter i skolsystemet som inte är sunda. Det här är ett utfall av detta som regeringen avser att åtgärda.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 8 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Innan vi fortsätter till nästa interpellationsdebatt vill jag passa på att hälsa välkommen till ledamöter och tjänstemän från Nordmakedonien som är här med anledning av det demokratiprojekt som riksdagen har tillsammans med parlamentet i Nordmakedonien. Varmt välkomna hit till kamraren och till interpellationsdebatterna!

Anf. 9 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Gustaf Lantz har frågat mig om jag och regeringen avser att lägga fram ett förslag till riksdagen om att tidigare orosanmälningar gällande barn ska göras sökbara inom socialtjänsten. Gustaf Lantz har också frågat mig när en sådan lagändring i så fall kan finnas på plats.

En av socialnämndens viktigaste uppgifter är att se till att barn som befinner sig i en utsatt situation får det stöd och skydd som de behöver.

Om socialnämnden efter en orosanmälan beslutar att inte inleda en utredning är det inte givet var beslutet ska dokumenteras, utan det är en fråga som nämnden själv får ta ställning till.

Av Socialstyrelsens allmänna råd på området följer att om den enskilde redan har en personakt hos socialnämnden bör beslutet att inte inleda en utredning antingen dokumenteras i personakten eller antecknas på eller i anslutning till den inkomna eller upprättade handling som låg till grund för nämndens förhandsbedömning. Om den enskilde inte redan har en personakt bör beslutet att inte inleda en utredning antecknas på eller i anslutning till den inkomna eller upprättade handling som låg till grund för nämndens förhandsbedömning.

Som Gustaf Lantz uppmärksammar bereds Socialstyrelsens författningsförslag i rapporten *Att göra anmälningar som gäller barn sökbara – Rättsliga förutsättningar för personuppgiftsbehandling* för närvarande inom Regeringskansliet.

Det är angeläget att frågor om barnakter och gallring av vissa handlingar som rör barn ses över i ett sammanhang och att närliggande förslag hålls samman så långt det är möjligt för att regelverket ska fungera ändamålsenligt och effektivt.

Utredningen om utbyte och inhämtning av uppgifter i socialtjänsten för att förebygga brott och öka skyddet för barn (S 2022:A) har därför dels haft i uppdrag att bland annat ta ställning till om gallringsbestämmelserna i fråga om barnakter bör ändras, dels på mitt initiativ haft ett utvidgat uppdrag. Utredaren skulle även bland annat redogöra för, och analysera, de författningsförslag som Socialstyrelsen föreslår i rapporten och väga de förslag som lämnas i rapporten mot andra möjligheter att göra orosanmälningar gällande barn sökbara.

Det är i nuläget för tidigt att uttala sig om när och om lagändringar kan finnas på plats. Utredningen redovisade sitt uppdrag den 8 maj 2023, och Regeringskansliet bereder nu ärendet vidare.

Anf. 10 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! Tack för svaret, socialtjänstministern! Finns det något som är lika upprepat, men inte uttjat, som att barn är det viktigaste vi har? Detta är helt och fullt sant, och det är värt att hela tiden påminna oss själva om det. Därför vill jag mena att socialtjänstministern har bland de absolut tyngsta portföljerna i denna regering. I den ligger nycklar till de allra mest sårbara barnens framtida öde.

Om barn är viktiga ska oro om barn också tas på allvar. Det görs inte i dag. Hur kan det annars vara så att en socialsekreterare inte kan se alla

orosanmälningar som gjorts kring ett barn för att regler om personuppgifter sätter stopp?

Herr talman! Som professor Anna Singer pekar på i Uppsala universitets remissyttrande gör detta att det kan vara storleken på kommunen, personalomsättningen eller den enskilda socialsekreterarens minne som blir avgörande för om ett barn får den hjälp det behöver eller inte. Ni hörde rätt. År 2023 är det så. I en tid när vi har förarlösa bilar kan socialsekreterare inte få in de uppgifter som de behöver i sin dator för att kunna göra sitt jobb.

Herr talman! För mig är det obegripligt att möjligheten att fånga upp ett barn som far illa kan väga så lätt. En socialsekreterare, som kan vara skillnaden mellan om ett barn får hjälp eller inte, måste kunna göra sitt jobb. Det tycks onekligen vara så att lagen skyddar föräldrar som är oroliga för att en socialsekreterare ska få pinsam information om familjen. Det tycks handla om det snarare än om barnets bästa.

År 2019 kom Socialstyrelsen med ett förslag på hur denna brist i lagstiftningen enkelt skulle kunna rättas till. Men lagförslaget ligger kvar i statsrådets portfölj. Klockan tickar, och barn mår dåligt. Min roll som oppositionspolitiker är att stressa och ligga på. Jag såg Camilla Walterssons energi i riksdagen när hon var i opposition. Nu behövs den energin i förarsätet.

Herr talman! Att ta bort kravet på danstillstånd på krogen gick med en väldig fart. Den 12 januari meddelade regeringen att man hade skickat ett lagförslag till Lagrådet om saken. Detta gör ju att man börjar fundera på hur regeringens prioritetsordning ser ut. Hur ser kön i regeringens lagmaskineri egentligen ut?

Vad jag förstår vill socialtjänstministern gå fram med en överflyttning av LSU-dömda ungdomar från Sis-hemmen till Kriminalvården innan den genomlysning av Sis verksamhet som nu är på gång är klar. Varför inte denna otålighet när det gäller socialsekreterares möjligheter att se orosanmälningar, något som rimligtvis är en mycket mindre ingripande lagändring? Varför måste vi vänta på att ta alla regelförändringar som rör dokumentation och sekretess för barn i ett sammanhang?

Anf. 11 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för det genuina engagemang som finns runt utsatta barn! Jag uppskattar verkligen att hela tiden möta detta också i socialutskottet när jag nu möter utskottet från andra sidan bordet.

Det kortfattade svaret på detta är att om vi hade haft en moderatledd regering och jag hade haft möjligheten att vara barnrättsminister tidigare hade prioriteringen sett helt annorlunda ut. Den energi som ledamoten beskriver att undertecknad drevs av i opposition rotade sig nämligen i en stor frustration över den tidigare regeringens brist på prioriteringar.

När vi kom till Regeringskansliet den 18 oktober låg vissa saker färdiga att köras fram som lagrådsremiss. Det gällde till exempel danstillståndet, en viktig del i sig. Men det gjorde inte de här frågorna. Under flera års tid har vi sett hur barns rättigheter och möjligheter har lagts åt sidan av den tidigare regeringen. Detta är förklaringen till att detta inte har skett tidigare, och det är också förklaringen till att den här regeringen nu sätter barns rättigheter och möjligheter i förarsätet.

Jag håller med om att barn är det viktigaste vi har. Det håller hela regeringen med om. Det kommer aldrig att vara uttjatat, och det kommer fortsatt att vara föremål inte bara för mitt eget intensiva engagemang utan för hela regeringens. Det finns en stor sårbarhet runt barns rättigheter i det här landet, och jag vill lyfta upp en del av det arbete som kommer att resultera i en proposition. Det handlar om att sätta barns rättigheter först, det vill säga att barns rätt ska gå före föräldrars. Barn har alltid rätt till föräldrar, men föräldrar har faktiskt inte alltid rätt till sina barn. Delen som handlar om barnen som egna rättighetsbärare kommer att bli viktig.

Socialnämnden utgör det yttersta skyddsnätet för barn som far illa eller riskerar att fara illa. Nämnden har också del i ett omfattande ansvar för barn och unga och ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Skyddet för dessa barn behöver alltid säkerställas och tryggas på olika sätt. Just att identifiera och uppmärksamma barn så tidigt som möjligt för att förebygga att de far illa skapar förutsättningar för en trygg och säker uppväxt för barn.

En av socialnämndens viktigaste uppgifter är att se till att barn som befinner sig i en utsatt situation får det stöd och skydd som de behöver. En förutsättning för att kunna lösa den uppgiften är förstås att socialnämnden har möjlighet att få relevanta uppgifter om barnet samt att utreda barnets situation och behov av hjälp och stöd. Då är det viktigt att anmälningsskyldiga personer anmäler när de får kännedom om eller misstänker att barn far illa eller kan fara illa. Det är också viktigt att det finns relevant information i dessa anmälningar. Även allmänheten bör anmäla missförhållanden till socialnämnden.

Vid en bedömning av barnets behov av skydd eller stöd är det viktigt att socialnämnden kan ta del av tidigare orosanmälningar och vilka överväganden och bedömningar som då gjordes. Tidigare inkomna orosanmälningar och nämndens tidigare ställningstagande kan vara avgörande.

Jag konstaterar att denna viktiga utredning har presenterats den 8 maj och att jag i mycket nära närtid kommer att kunna återkomma i denna fråga.

Anf. 12 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! Jag tror att väljare av olika färg förväntar sig hårt arbete för Sveriges bästa av regeringen. Jag tror att man är ganska trött på att regeringar, oavsett färg, skyller på dem som satt i regering tidigare. Att skylla på sossar kommer inte att öka förtroendet för den här regeringen, utan regeringen kommer att granskas utifrån vad man faktiskt gör och inte gör.

Jag delar inte riktigt historieber beskrivningen att den socialdemokratiska regeringen inte gjorde någonting. Det finns ju ett färdigt förslag. Det var en handlingskraftig regering med statsrådet Lena Hallengren, i kombination med en energifylld opposition som låg på, som gjorde otroligt mycket på det här området. Det var en fantastisk smältdegel för bra politik, och ett förslag som är ett resultat av den tiden kommer nu in i den här regeringsperioden.

Jag har inga problem att ge uppmuntran till och utdela tack för mina politiska motståndares bra arbete. Men jag tycker att det är sorgligt om vi hamnar i en diskussion om att det är sossarnas fel att detta dröjer, för det är det faktiskt inte.

Jag kan bara konstatera att regeringen har en prioriteringslista – konsigt vore det annars – och när segeryran efter Tidöavtalet har lagt sig börjar vi se hur den faktiskt ser ut. I den budget som nu ligger ser vi hur lågt prioriterade satsningar på socialtjänsten var i jämförelse med stora skattesänkningar till dem som tjänar mest. Det är bara att lägga det socialdemokratiska budgetförslaget mot regeringens så ser man att den speciella satsningen på socialtjänsten är femtio gånger så stor med det socialdemokratiska budgetförslaget. Tyvärr kommer dessa pengar inte kommunerna till del, utan de kommer att få dela på 10 miljoner. Alla Sveriges 290 kommuner ska dela på 10 miljoner kronor. Det blir väldigt, väldigt lite.

Men med danstillståndet gick det fort. Jag förstår att det är härligt för en moderat att få gå fram med ett sådant förslag, och jag tror att de flesta svenskar också tycker att det är bra. Och kanske är det är roligare att gå på en Muf-kongress och få nyliberala applåder för att man tar bort kravet på danstillstånd än att faktiskt göra jobbet i de detaljer som hjälper utsatta barn – barn som kanske inte ens uppmärksammas av någon som inte själv är socialsekreterare.

Förutom våra nordmakedonska vänner på läktaren tror jag att det är få som ser den här debatten. Jag menar att den är väldigt viktig och gläds ändå åt det positiva som socialtjänstministern svarar mig i dag. Jag tolkar det som att ett konkret förslag är nära, och jag hoppas att det är ett bra och ändamålsenligt förslag som vi i riksdagen får möjlighet att diskutera och förhoppningsvis också rösta igenom.

Anf. 13 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag är också övertygad om att väljarna belönar det som faktiskt görs, och det kommer att hända oerhört mycket på det här området som berör utsatta barn och unga. Det kommer nog faktiskt att hända mer än under de tidigare åtta åren, men det får vi avgöra när vi kommer lite längre fram.

Ibland känns det dock som om det under varje sten jag lyfter på finns saker som man har underlåtit att göra under de senaste åtta åren. Utredningen om den nya socialtjänstlag som kommer att bli ett så viktigt verktyg i att möta barn och unga tidigt och att jobba förebyggande kom ju redan 2020 men togs inte vidare. Nu gör den här regeringen det.

För att gå tillbaka till orosanmälningarna är det ett stort problem att man i dag, 2023, inte kan följa dem. Det är också någonting som många av de socialtjänstmedarbetare som jag möter beskriver, och i den utredning som den förra regeringen tillsatte hade man ju i uppdrag att bland annat ta ställning till om gallringsbestämmelser i fråga om barnakter bör ändras.

Jag ansåg dock att det är angeläget att se över frågorna kring hur vi hanterar både barnakter och gallring av vissa handlingar som rör barn i ett och samma sammanhang och att närliggande förslag hålls samman så länge det är möjligt för att regelverket ska fungera på ett effektivt sätt. Av den anledningen beslutade jag att ge utredaren ett utvidgat uppdrag, vilket innebär – och det är viktigt – att utredaren också ska redogöra för och analysera de författningsförslag som Socialstyrelsen redovisar i rapporten och väga förslagen som lämnas i rapporten mot andra möjligheter just när det gäller att göra orosanmälningar gällande barn sökbara.

I dag finns flera problem med den här situationen. Bland annat kan familjer, föräldrar, som märker att socialtjänsten har börjat visa intresse,

välja att flytta och byta kommun. Vi kan också se att desinformationskampanjen får allt allvarigare innebörd för vår svenska socialtjänst. Vi vet att SSR:s egen undersökning bland sina medlemmar hösten 2021, innan desinformationskampanjen hade tagit ordentlig fart, visade att hela 7 procent av socialsekreterarna anonymt uppgav att de inte fattat relevanta beslut om bland annat omhändertagande av barn därför att de var oroliga för hot och våld. Det här innebär att vi i än högre utsträckning måste säkerställa skyddet för dessa barn och unga.

Det är så här, mina vänner, det ser ut på många socialförvaltningar. Det är i en sådan här pärm som jag håller i min hand som man förvarar orosanmälningar i kronologisk ordning, om det inte finns en personakt för det enskilda barnet. Det är klart att det inte är ett tryggt och säkert system.

Användandet av en sådan här pärm var inte heller något som uppkom 2023. Så har situationen sett ut under många år, samtidigt som både desinformationskampanjen och omsättningen på socialsekreterare har blivit allt större. Denna insats hade kunnat göras mycket tidigare, men nu kommer det att hända saker.

Anf. 14 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! Jag noterar att socialtjänstministern gärna pratar om de åtta år som har varit. Men om socialtjänstministern envisas med detta måste det göras på rätt sätt. Att säga att den nya socialtjänstlagen fördröjs därför att den förra regeringen inte tog tag i lagfrågan är helt enkelt inte sant. Enligt plan skulle vi ha diskuterat och antagit en ny socialtjänstlag redan 2023. Nu skjuts den upp. Hur kan man få det till att det är sossarnas fel? Regeringen måste faktiskt kliva fram och ta ansvar. Annars blir det märkliga debatter här i kammaren.

Camilla Waltersson Grönvalls engagemang är genuint, och hon vill gott. Det är inte den här regeringens problem att Camilla Waltersson är socialtjänstminister, utan vårt problem är att den övriga regeringen inte backar upp engagemanget. Det syns inte i de budgetposter som kommer socialtjänsten till del. I den socialdemokratiska budgeten är satsningen 50 gånger större än i den budget regeringen lägger fram. Det skulle göra skillnad på riktigt.

Politik är inte bara ord, utan det gäller att få övriga Tidölaget med sig om man på allvar säger att det ska bli en stor skillnad i Sverige. Mycket är ogjort, och det finns mycket att önska vad gäller farten i reformarbetet. Men det görs också mycket som är bra, inte minst går man i mål med många av de satsningar som den förra regeringen påbörjade. Nu är det dags att vi ser nya tag och ny energi också från den här regeringen.

(Applåder)

Anf. 15 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag pratar inte gärna om de föregående åtta åren, men arbetet måste göras utifrån att vi kan se att det finns brister som behöver åtgärdas. Det gäller tyvärr också den utredning som innefattar socialtjänstlagen. I de direktiv den tidigare socialministern Hallengren gav utredaren Margareta Winberg framgick att förslagen inte fick vara kostnadsdrivande. Då förstår de allra flesta att utredningen inte blir heltäckande.

Det fanns alltså inte en utredning som i grunden innebar att det skulle gå att skriva en färdig proposition eller lagrådsremiss på. Vi gör nu en hel

del förbättringsarbeten, och vi vet att socialtjänsterna i Sverige kommer att tacka för dem. Det finns höga förväntningar på innehållet.

Jag gör detta arbete i en bred dialog med bland annat SSR, Sveriges socialchefer, Vision, SKR och många andra intressenter i lagstiftningen. Min intention är att när vi väl implementerar den nya socialtjänstlagen ska det ske kraftfullt. Då ska det bli ett paradigmskifte från en reaktiv lagstiftning till en proaktiv, och då behövs redskap för att se tidigare orosanmälningar för barn. Vi behöver alla de tekniska möjligheter som i dag finns men som inte fanns för ett tiotal år sedan.

Jag kan glädjande meddela ledamoten att i en snar närtid kommer vi att gå vidare med utredningen, offentliggöra den och skicka den på remiss.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2022/23:346 om lotteriförsäljning

Anf. 16 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Tobias Andersson har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att öka transparensen kring lotteriförsäljning.

Som Tobias Andersson konstaterar har regeringen och Sverigedemokraterna kommit överens om att genom en utredning se över regleringen för partipolitiska lotterier. Vi vill göra det eftersom det är viktigt med öppenhet och insyn i ett demokratiskt samhälle.

Det pågår för tillfället ett intensivt arbete inom Regeringskansliet med att ta fram en uppdragsbeskrivning för den aktuella utredningen. Arbetet med att tillsätta en utredning är ännu inte avslutat, och regeringen kan inte föregå resultatet av den utredning som kommer att få i uppdrag att titta på frågan.

Anf. 17 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Regeringen och Sverigedemokraterna har, som sagt, enats om att ta fram ett förslag på förbud mot partipolitiska lotterier. En utredning ska nu tillsättas med uppdraget att ta fram ett eller flera konkreta lagförslag.

I sitt svar på min interpellation nämner Niklas Wykman hur arbetet med utformningen av uppdraget pågår i Regeringskansliet. Bra så, och det är något vi kan återkomma till.

Jag skulle dock vilja börja med att rama in och beskriva bakgrunden till dagens debatt, vilken jag berörde i interpellationstexten.

Bakgrunden är att Socialdemokraterna har riggat systemet för att skapa fördelar för sin egen lotteriförsäljning. På detta sätt har de, till skillnad från en kommersiell aktör på spelmarknaden, kunnat sälja lotter på kredit till spelmissbrukare, fattigpensionärer och redan skuldsatta. Detta har kunnat ske helt utan rimliga krav på kundkännedom och dessutom utan spelskatt. Denna verksamhet tycks dessutom ha ägt rum genom en aggressiv marknadsföring mot samhällets svaga.

Att ha ett medlemslotteri eller öppet sälja lotter till sympatisörer får anses vara en sak, vilket exempelvis statsrådets parti Moderaterna har gjort. Men anklagelserna som förekommer om att fattigpensionärer ska ha

lurats att köpa lotter på kredit utan att de ens vetat om att pengarna går till Socialdemokraterna är en helt annan sak. Skälen är onekligen många till att denna verksamhet behöver utredas och stoppas; huvudsakligen är det ur transparenssynpunkt välbehövligt att politiska partier inte kan kringgå reglerna för partidonationer genom att sälja lotter.

I praktiken kan i dag särintressen av olika slag välja att köpa lotter av Socialdemokraterna och därigenom slippa offentlig granskning av partidonationen. Om någon däremot skulle vilja finansiera mitt eller Niklas Wykmans parti skulle detta bli offentligt. Det skulle kunna granskas. Man hade behövt vara öppen med denna donation, men så behöver fallet inte vara om man vill ge samma ekonomiska stöd till Socialdemokraterna. Då räcker det att systematiskt köpa lotter.

Förhoppningsvis kan utredningen komma med välavvägda förslag på hur dessa uppenbara problem kan lösas. I väntan på utredningen är det viktigt att frågan debatteras och diskuteras för att synliggöra de problem som utredningen syftar till att bekämpa, likt vi gör nu.

Det är bra att regeringen nu ska gå fram med denna utredning för att kunna täppa till de kryphål i systemet som Socialdemokraterna har skapat åt sig själva. Jag och många andra ser fram emot att ta del av de färdiga utredningsdirektiven. Min fråga, herr talman, är om Niklas Wykman kan bli lite mer konkret om ungefär när i tid dessa kan väntas.

Anf. 18 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Låt mig börja med att svara väldigt konkret på ledamotens fråga. Svaret är nej; något konkret datum kommer inte Tobias Andersson eller någon annan att få i dag. Däremot kommer den uppgörelse som finns att fullföljas, och det pågår ett intensivt arbete i Regeringskansliet med att ta fram de underlag som krävs för att tillsätta den här utredningen.

Låt mig därefter, herr talman, fullt ut stämma in i det Tobias Andersson säger om Sveriges äldre. Oavsett vem som säljer är det givetvis oanständigt om eller när äldre personer utnyttjas. Här ser vi att den äldre generationen går väldigt hårt åt med till exempel bedrägerier. Alla som verkar på marknaden, oavsett vad man säljer, ska visa respekt för Sveriges äldre. Det är en absolut uppfattning från min sida. Det är människor som har arbetat och slitit hårt i sina liv, och de ska inte utnyttjas – oavsett om det handlar om brottslig verksamhet eller i grunden laglig verksamhet men med överförsäljning och annat. Det tycker jag ska vara en kompass och en värdering hos alla i hela samhället.

Den här frågan handlar dock om lotterier och partipolitiska lotterier i bredare bemärkelse. Låt mig då börja med att instämma i det Tobias Andersson säger: I en demokrati och i den svenska demokratin måste de präglas av insyn och transparens. Det bör vara vägledande ord för vår svenska demokrati. Man ska veta varifrån ett partis pengar kommer och hur mycket pengar de politiska partierna har.

Med insyn och transparens menar jag också att den som ger pengar till ett politiskt parti ska vara medveten om det. Det ska givetvis vara helt okej att ge pengar och göra donationer till politiska partier enligt de regelverk som finns, men den som ger pengar till ett politiskt parti bör vara medveten om att man gör det och att man gör ett politiskt ställningstagande med sitt beslut. Det är en viktig del av öppenhet och transparens i ett demokratiskt samhälle.

Det finns ett antal undantag som bland annat träffar partipolitiska lotterier.

Man är undantagen från kreditförbud. Man får alltså sälja lotter på kredit, vilket andra lotterier och spelordnare inte får.

Man är undantagen från bonusbegränsningar. Det vill säga att man får locka kunder på ett sätt som andra kommersiella aktörer inte får.

Man är undantagen från att betala skatt. Man behöver alltså inte bidra till det gemensamma på samma sätt som andra spelordnare behöver göra.

Man är också undantagen vad gäller registrering och regler för penningtvätt på så vis att man inte behöver bidra till detta på samma sätt som andra kommersiella aktörer behöver göra.

Man omfattas heller inte, även om det är lite på annan grund, av det skriftlighetskrav som finns vid telefonförsäljning.

Sammantaget finns det många lagar och regler som man inte behöver leva upp till om man bedriver den här typen av lotteri. Det är klart att det skapar ett antal frågetecken; det håller jag fullt ut med om.

Man hamnar också i viss mån på dubbla stolar när man både är en aktör som säljer på en marknad och samtidigt är politiker som ska reglera detta. Det väcker många frågor, till exempel om man kan uppdra åt personer att vara involverade i lotteriet samtidigt som man har viktiga uppdrag i staten. Påverkar det regleringsarbetet? Gör det att man tar någon sorts hänsyn som man annars inte hade tagit? Det väcker såklart den typen av frågor. Därför är det viktigt att vi tittar på detta.

Förre finansministern Kjell-Olof Feldt konstaterade följande för några år sedan: ”Det faktum att en folkrörelse, socialdemokratiska partiet, getts tillträde till marknaden medan alla andra utestängs ger underlag för en annan tolkning som borde vara generande för den socialdemokratiska regeringen – att man utnyttjar statens makt för att gynna egna partipolitiska intressen.” Det skrev socialdemokraten Kjell-Olof Feldt på DN Debatt.

Här finns frågor som behöver besvaras. Därav den utredning som ska tillsättas.

Anf. 19 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar för svaret och redogörelsen för det pågående arbetet.

Jag tror att det är svårt att ta del av den nyansering som Niklas Wykman kommer med och redogörelsen för alla de undantag som socialdemokratien har skapat för sin egen verksamhet för att kunna maximera sin profit och sedan använda den i valkampanjer mot mitt parti eller mot Niklas Wykmans parti.

För den som tar del av den redogörelsen och i detalj förstår alla de regler som man är undantagen från som socialdemokratisk aktör på denna marknad tror jag att det är svårt att se regeringens ambition att se över detta som något annat än välmenande och sunt, oavsett regering och partikoppling.

Trots detta har Socialdemokraterna i sin respons på att detta ska ske valt anfall i stället för försvar. I stället för att tillstå de brister som finns i systemet och i stället för att be om ursäkt för den verksamhet man har bedrivit och skapat förutsättningar för har man gått till anfall.

Kritiken mot regeringsunderlaget lät inte vänta på sig. Den hade dessutom inga som helst gränser. De illa dolda auktoritära dragen syntes snabbt hos Socialdemokraterna. Det första man sa var att detta utgör ett hot mot demokratin. Att regeringen nu anser att Socialdemokraterna inte längre ska få sälja lotter till skuldsatta, till fattigpensionärer och till spelmissbrukare eller driva tusentals till Kronofogden är att tysta oppositionen, inte att föra en sund politik. Sverige kommer att bli som Ungern. Vi har en regim som tagit makten, och nu ska den tysta oppositionen. Det var den retorik som Socialdemokraterna använde sig av när det blev allmänt känt att en utredning ska titta på dessa förehavanden.

Herr talman! Det är en farlig retorik, enligt mig. Jag skulle vilja vända debatten mot vad som faktiskt utgör ett problematiskt agerande vid innehav av regeringsmakt.

Om Orbáns regering i Ungern, för att hålla fast vid det socialdemokratiska exemplet, hade agerat likt Socialdemokraterna gjort i Sverige för att säkra sin egen finansiering hade nog socialdemokrater – förvisso med rätta – skrikit högt. Tänk om Orbán i Ungern hade riggat systemet så att det var just hans partis försäljning av lotter som var undantagen från kreditförbud och så att hans parti fick sälja lotter utan att betala skatt och inte behövde ha transparens i sin partifinansiering och om han säkerställde möjligheterna för intresseorganisationer och andra aktörer att bakvägen finansiera hans parti genom köp av lotter! Tänk om Orbán säkerställde att just hans partis lotteriförsäljning inte var omfattad av kundkännedomskrav etcetera! Då hade kritiken mot Orbán i Ungern garanterat varit stark från Socialdemokraterna.

Nu har man i stället skaffat sig dessa fördelar på hemmaplan i Sverige, och då vägrar man att ta ansvar för det. Jag tycker att det är viktigt att betona detta, för jag är övertygad om att det är en stor källa till inspiration för auktoritära krafter runt om i världen hur Socialdemokraterna har agerat vid regeringsmakten i Sverige för att säkra finansiering och stöd till sitt parti. Niklas Wykman berörde delar av detta.

Mot bakgrund av denna beskrivning skulle jag vilja fråga Niklas Wykman hur han ser på Socialdemokraternas kritik och påstående att regeringen nu avser att tysta oppositionen och därigenom hotar demokratin.

Anf. 20 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Först och främst ska vi för tydlighetens skull slå fast att de regler som finns gäller inte bara Socialdemokraterna utan alla politiska partier. Socialdemokraterna har ett större politiskt lotteri, men reglerna är ändå lika för alla. Det tycker jag att man ska slå fast innan man slår fast att det ändå kan finnas en hel del kritik.

Ett exempel är som sagt den artikel Kjell-Olof Feldt skrev på DN Debatt. Jag tror det var så att en socialdemokratisk regering gav ett socialdemokratiskt lotteri tillstånd men inte Barncancerfonden. Alla kan läsa artikeln för att se exakt hur det låg till. Kjell-Olof Feldt är ju en tidigare socialdemokratisk finansminister och en tung företrädare med stor insikt i både svenska staten och socialdemokratin, och när han påpekar sådant här är det läge att ta den typen av funderingar vidare.

Herr talman! Politik bör handla om att identifiera samhällsproblem och sedan föreslå och genomföra lösningar på dessa problem så att vi som bor i detta land, och förhoppningsvis även andra, kan få det bättre. I detta tyck-

er jag att man ska bemöta varandra med respekt, sans och balans. Uttryck som har förekommit i diskussionen om regim och annat är olyckliga och skapar dåliga förutsättningar för att hitta lösningar på problem. Det är också djupt ovärdigt. En värdig person som företräder svensk demokrati uttrycker sig inte så om demokratiskt valda politiska motståndare och en demokratiskt vald regering. Det är inte bra att göra så. Men även begåvade personer göra misstag och sedan rätta till dem.

I medierna har det förekommit rubriker som ”Hemliga manus för att lura på pensionärer lotter” och ”Socialdemokraterna gör miljonvinster på skuldsatta” i Expressen och ”Socialdemokraterna säljer lotter på kredit till skuldsatta och driver tusentals till kronofogden” i Dagens Nyheter. Men i grund och botten handlar inte frågeställningen om detta utan, precis som Tobias Andersson säger, om att det i en demokrati är rimligt att göra anspråk på öppenhet, transparens och insyn.

Människor ska veta varifrån ett partis pengar kommer, och de ska givetvis också veta om de bidrar till ett politiskt partis verksamhet. Så är det inte fullt ut i dag, men från en moralisk utgångspunkt kan man tycka att det är enkla principer som alla partier borde kunna stå bakom. Partierna ska kunna redovisa vad deras intäkter kommer från, och de som ger intäkterna borde rimligtvis vara medvetna om att de finansierar en partipolitisk verksamhet. Det är helt rimligt.

Varifrån kommer pengarna? Är de som ger pengarna medvetna om detta? Påverkar regleringen lagstiftningsarbetet om man sitter på dubbla stolar, alltså både är en stor aktör på en marknad och ska sätta upp spelreglerna för den? Är detta rimligt?

Återigen: Svensk demokrati bör präglas av insyn och transparens. Det bygger i längden förtroende.

Jag tycker inte att man ska ta till denna typ av överord när man beskriver sina politiska motståndare. Det förlorar demokratin och Sverige bara på.

Anf. 21 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar åter Niklas Wykman för svaret.

I den Expressenartikel Niklas Wykman nämner beskrivs hur ett manus har använts av dem som har sålt de socialdemokratiska lotterna. Bland annat gå följande att läsa i manuset: ”Nää, jag förstår, min mormor är vad man kallar för fattigpensionär och hon har ju förklarat att man behöver vända på varenda krona nu för tiden men jag menar... nu när det handlar om ynka 99 kronor – det är inte ens en bulle och kaffe på pressbyrån i dag...” Sedan fortsätter manuset.

Jag tror att man förvisso får bulle och kaffe på Pressbyrån för 99 kronor, men det är inte på det jag avser att lägga fokus. Detta är alltså vad man använder sig av som säljare av dessa lotter i dialog med personer som tidigare i samtalet beskrivit att ekonomin är svag och att de är gamla och lever på låg pension. Säljarna släpper dem alltså inte och ringer vidare till nästa potentiella kund utan försöker hamra in behovet av att skaffa sig denna månadsprenumeration på lotter.

Det bolag som sålde dessa lotter gjorde det så bra att Socialdemokraternas bolag valde att belöna säljarna med festresor och spritmiddagar, vilket Expressen har skrivit om.

Herr talman! Jag tror att det är svårt att inte bli upprörd när man tar del av detta, och det är väl också därför debatten om utredningen har blossat upp i sådan utsträckning och kanske inte alltid varit helt nyanserad. Men precis som Niklas Wykman beskriver handlar det i grund och botten inte om att sätta dit Socialdemokraterna, även om det kan bli en följd av detta. Enligt mig har vi etiska skäl att agera på detta område eftersom vi ser att transparens saknas och samhällets svaga utnyttjas. Det är detta vi vill sätta stopp för i första hand, inte för Socialdemokraterna. Men nu råkar det vara just de som har ägnat sig åt detta.

Anf. 22 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Denna fråga rör många rätt svåra saker. Det handlar om partifinansiering, vilket inte är vad som helst i en demokrati. Varifrån ett partis pengar kommer och hur de används måste präglas av insyn och transparens. Det handlar också om spel och dobbel, som inte är vilken marknad som helst. Vi betraktar den inte heller som det, och därför finns det stränga regler för aktörer på denna marknad. Bland annat behöver de visa sina kunder hänsyn. Regeringar av olika färg har också kommit till kammaren med förslag för att på olika sätt skydda konsumenter på denna marknad.

Slår man ihop partifinansiering och spel och dobbel, som var för sig är känsliga och behöver prövas noga, är risken att den samlade problemmassan eller de moraliska övervägandena blir ännu större. Då behöver man givetvis gå till botten med hur detta ska se ut.

Jag vill åter ta avstånd från alla typer av överord, hårda bedömningar, tal om regim och sådant. Det urgröper i grunden demokratin att bete sig på detta sätt. Vi ska bete oss anständigt mot varandra i alla debatter och diskussioner. Vi får givetvis säga som det är och granska varandra, men vi ska inte göra så här mot svensk demokrati. Det ska vara ordning och reda, och vi ska vara hövliga mot varandra.

Herr talman! Låt mig avsluta med kärnbudskapet i detta: insyn och transparens. En stark och vital demokrati och ett starkt medborgarinflytande bygger i grunden på att vi kan utkräva ansvar, att vi vet varifrån pengarna kommer och att partierna finansierar sig på sjysta sätt.

Slutligen måste spelmarknaden präglas av ett starkt konsumentskydd. Vi ska exempelvis inte lura på utsatta pensionärer i Sverige utgifter de egentligen inte har råd med.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2022/23:342 om varg på landsbygden

Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig när och hur jag tänker agera med anledning av vargens spridning.

Jag är väl medveten om de problem vargen skapar på landsbygden. Det är framför allt djurhållare och jägare som drabbas, men även andra på landsbygden kan uppleva att de får sina liv begränsade av vargstammens utbredning. Det är därför mycket viktigt med fungerande verktyg för att

hantera situationer med exempelvis närgångna vargar så att allvarlig skada förhindras.

I Naturvårdsverkets vägledning till länsstyrelserna inför vinterns licensjakt anfördes följande: ”Utifrån vargstammens utveckling de senaste åren anser Naturvårdsverket att det nu kan finnas utrymme att besluta om större uttag vid licensjakten på varg än tidigare år.”

Länsstyrelserna följde vägledningen och beslutade i september att 75 vargar skulle få fällas vid kommande licensjakt, varav 57 senare fälldes. Detta är den största beslutade jaktkvoten på varg sedan licensjakten infördes.

Herr talman! Jag har nyligen hållit ett möte med landshövdingarna i de län där licensjakt bedrevs. Det var ett bra möte i konstruktiv anda, och det var särskilt intressant att höra resonemanget om orsakerna till att inte hela jaktkvoten fylldes. Jag har också hållit ett möte med landshövdingarna i övriga län med fast förekomst av varg för att få deras bild av hur förvaltningen fungerar. Det är viktiga pusselbitar i det pågående arbetet med att få en bild av vad som kan och behöver ändras i förvaltningen.

I det större perspektivet vill regeringen verka för att sänka vargens skyddsstatus genom att verka för att vargen flyttas från bilaga 4 till bilaga 5 i art- och habitatdirektivet. En sådan ändring kan öka möjligheten att vidta åtgärder, till exempel skyddsjakt, i syfte att minska konflikter mellan människor och varg.

När det gäller förvaltningen av varg har jag den största förståelse för de negativa effekter vargen skapar, nästan uteslutande på landsbygden. Vargen ska ha förutsättningar för att långsiktigt finnas i Sverige, och vi har EU-rättsliga förpliktelser att leva upp till. Men jag ska göra allt som står i min makt för att minska vargens negativa effekter, och det behöver vara en betydligt mindre stam än i dag.

Anf. 24 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Min interpellation löd: ”Vargplågan sprider sig nu snabbt. Ilskan och frustrationen är stor hos oss som bor på landsbygden.” Det missade landsbygdsministern i sitt svar.

Vad som är viktigt, tror jag, är att förstå varför ilskan och frustrationen är så stor. Den urbanisering som det svenska samhället har genomgått under lång tid gör att många människor har väldigt svårt att se och förstå denna ilska. Man har svårt att förstå hur djur och natur egentligen fungerar. Tror man att Djurgården representerar levande natur eller att Slottsskogen är ett bevis på en skog, då vet man väldigt lite om djur och natur.

Herr talman! Jag ska ta ett exempel: Råttan är ett intelligent och socialt däggdjur som finns i stort sett över hela världen. Den är ett djur som väldigt många har en relation till, men väldigt få blir upprörda om man tar livet av en råtta. Vargen är ett intelligent och socialt däggdjur som är spritt över i stort sett hela världen. Den är ett djur som över huvud taget inte ens är i närheten av att vara utrotningshotat, men av någon anledning blir folk upprörda om man tar livet av en varg. Det är lite obegripligt, för det finns ju ingen moral som säger att det skulle vara värre att ta livet av en råtta än att ta livet av en varg.

Det är här det blir svårt för oss som bor på landsbygden att förstå. Råttan kan upplevas som ett skadedjur, och vargen kan upplevas som ett skadedjur. Det är inget konstigt. Det är så vi människor har sett på djur och

natur och hanterat detta i tusentals och tiotusentals år. Men den urbaniserade människan som lever väldigt långt från vardagen har skaffat sig någon sorts romantisk eller exotisk syn på djur och natur, och det tror jag är farligt för Sverige som samhälle och för Sverige som land.

Jag tror att man också skulle kunna hävda att vargen är en invasiv djurart. Det pratar vi mycket om i dag – djurarter som inte är önskvärda. I min valkrets har vi inte haft varg på många hundra år. Att den nu finns där är bara på grund av att människan har fört dit den. Den har med människans hjälp kunnat etablera sig, och den ställer till stor skada för djur och natur. Vargen är bara ett problem. Den är bara en kostnad. Det är väldigt viktigt att komma ihåg. Den tillför ingenting ekologiskt eller samhällsmässigt för oss. Vi har klarat oss utan den i många hundra år. Detta är fakta. Den är ett problem. Om man dessutom tycker att levande landsbygd och biologisk mångfald är någonting som man vill verka för är vargen ett väldigt stort problem. Men om man inte tycker att levande landsbygd och biologisk mångfald är viktigt, då är vargen ett mindre problem. Det kan jag förstå. Men vargen är alltid ett problem.

Då är min fråga till landsbygdsministern: Delar landsbygdsministern min oro över detta problem, och ser landsbygdsministern med samma allvar som jag på detta problem för djurägare, fårågare, hästägare, hundägare, jägare och landsbygdsbor runt om i Sverige?

Anf. 25 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att säga att den här regeringen, till skillnad från tidigare regering, har uttalade mål och ambitioner. Vi anser, liksom en majoritet i riksdagen – och uppenbarligen även ledamoten – att vargstammen är för stor i dag. Vi kan inte blunda för den negativa påverkan vargen har på boende och inte minst på djurhållning. Jag uppskattar engagemanget i frågan och kan bara beklaga att ledamotens parti inte valde att agera under sina åtta år – alltså lika många år som jag har haft månader på mig i den här frågan. Hade ni vidtagit åtgärder tidigare hade det sett annorlunda ut i år. Bara den senaste mandatperioden har vargstammen ökat med 150 individer.

Jag har som sagt varit landsbygdsminister i åtta månader, och jag har redan börjat vända på varje sten för att komma vidare i denna fråga. De möten jag hade med landshövdingarna var ett viktigt steg i att få en bra lägesbild från dem som i slutändan beslutar om de riktlinjer med mera som vi sätter upp. Flera landshövdingar lyfte också fram vikten av de så kallade tumreglerna. De ser över exempelvis hur många angrepp som behövs innan skyddsjakt kan beslutas. Detta är något vi ska titta närmare på. Jag har även bett min politiska stab att se över de uppdrag som redan ligger och se om vi behöver initiera nya uppdrag för att vi ska komma till det läget att vi kan minska vargstammen. Jag kommer att återkomma med besked allteftersom vi kommer framåt i de olika stegen.

Tro mig, det är min ambition att vi ska få till nödvändiga förändringar inom kort, till skillnad från tidigare regering, som i elfte timmen valde att tillsätta ytterligare en utredning i stället för att agera. Den ser vi också över just nu, för att se om den ska ligga som den ligger eller om den ska omformuleras för att tydligare nå upp till de ambitioner regeringen har.

Anf. 26 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag noterar att landsbygdsministern inte svarar på min fråga om han delar min oro och ser med samma allvar på vad detta ställer till med. Det är rätt tydligt också i interpellationssvaret, där landsbygdsministern försöker ge en lite mer förskönande bild av läget. Dessutom blir det lite lustigt när landsbygdsministern försöker skylla ifrån sig genom att peka på den tidigare regeringen. När jag ställer en väldigt konkret fråga – hur och när tänker landsbygdsministern agera med anledning av vargens spridning? – svarar landsbygdsministern med att räkna upp allt som den tidigare regeringen har gjort, herr talman. Det blir ju lite lustigt.

Sedan tar landsbygdsministern upp en sak som han faktiskt har gjort, och det är ett möte med landshövdingarna. Då är det lite roligt att läsa hur landshövdingarna uppfattade detta möte: Inget besked om jakt på varg – i måndags var landshövdingarna från de län som har varg men inte licensjakt på möte med landsbygdsminister Peter Kullgren för att diskutera vargfrågan. Som konklusion konstateras det att mötet inte resulterade i några besked om jakt på varg och att ministern inte kunde komma med några löften om mötet. Det är landshövdingen i Jönköpings län – det är alltså inte min valkrets, men min grannvalkrets – som ger den här beskrivningen av den aktiva landsbygdsministern. Det enda som landsbygdsministern visar upp av det han säger sig ha gjort beskriver landshövdingarna som har suttit på mötet som inga besked, inga löften och inga åtgärder. Det är klart att detta skapar oro. Det måste man ändå ha lite respekt för.

Om nu landsbygdsministern tar denna oro på allvar är det bra att landsbygdsministern vill se över till exempel skyddsjakten. Jag tror att det är en av de absolut viktigaste delarna för att hantera den oro som vargen skapar. I dag har vi tillfällen när vargen kan angripa gång på gång utan att det blir någon skyddsjakt, och djurägarna känner sig helt utlämnade. Det skapar också en misstro mot både demokrati och myndigheter när djurägare blir behandlade på det sättet.

Jag var ute och pratade med en fårfarmare som skulle släppa sina djur på bete. Fårfarmaren hade frågat myndighetens representant: Vad ska jag göra om det blir ett vargangrepp? Myndighetens representant svarade: Det är väl bara att ta in fåren. Då sa fårägaren: Nu är det så att jag ska släppa ut 900 får på stora marker runt om i bygden, och det finns ingen möjlighet i världen för mig att ta in alla får. Nähä, svarade myndighetens representant; då måste du sätta upp rovdjursavvisande stängsel. Fårägaren svarade: Jag har tre mil fårstängsel – det finns ingen möjlighet i världen för mig att sätta upp, underhålla och upprätthålla rovdjursavvisande stängsel. På många av de ställen där jag håller marken öppen och vårdar den biologiska mångfalden har jag dessutom inte tillgång till el. Då skakade myndighetsrepresentanten lite på huvudet och sa: Då finns det väl inte mycket som du kan göra. Det var det svar fårägaren fick.

Denna oro är på allvar, och den måste bemötas på allvar. Därför vill vi se mycket mer verkstad och lite mindre tomma ord i fortsättningen.

Anf. 27 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Precis som jag nämnde i mitt tidigare inlägg kommer regeringen att komma tillbaka snarast möjligt med besked om vilka konkreta åtgärder vi ska vidta för att komma åt den problematik vi ser med en ökad och utbredd vargstam.

Jag har fått flera interpellationer om varg från personer från den tidigare regeringen eller från det tidigare regeringsunderlaget, och med tanke på det engagemang som nu helt plötsligt verkar finnas där undrar jag varför den tidigare regeringen inte gjorde något förutom att låta vargstammen öka med omkring 150 vargar under den senaste mandatperioden.

De landshövdingmöten jag har haft är ett steg i att komma fram till vad vi ska förändra och vilka uppdrag vi ska ge men också i att få höra direkt från dem som beslutar om vargjakt, så som den har varit i vinter, och från dem som dagligen hanterar frågor om skyddsjakt.

Vi hade säkert setts i ett annat rum om det hade varit något annat besked från landshövdingmötet, alltså att jag direkt hade sagt till myndigheter exakt hur de ska bedriva vargjakt. Detta får en minister inte göra i Sverige, men däremot kan vi ha en dialog med våra myndighetspersoner. Vi kan komma fram till vilka uppdrag som regeringen som kollektiv vill lägga på olika myndigheter och sedan ta saken därifrån.

Under åtta år har tonen varit en helt annan än vad man hör från ledamoten här i dag. Det är inte så att jag tycker att det är dumt, utan det är jättebra om vi blir fler som står upp för och aktivt arbetar för att få en mindre vargstam. Jag håller med om många av inspelen från ledamoten. Vi ser dagligen problem främst för bönder som håller djur. De får sina djur rivna, och de flyttar hem sina djur närmare gårdscentrum därför att de inte vågar ha dem vid skogen längre. Vi ser också alldeles för ofta rapporter om djur som har blivit rivna eller skrämda till den grad att man får leta kossor i skogen i flera månader.

Som jag också nämnde tidigare vill regeringen verka för att sänka vargens skyddsstatus inom EU genom att den flyttas från bilaga 4 till bilaga 5 i art- och habitatdirektivet. I de senaste publicerade data gällande status för varg i Europa, som ledamoten också var inne på, framhålls en generellt sett positiv trend för vargens utveckling i unionen. Vargen på europeisk nivå bedöms vara livskraftig, och vår bedömning är därför att det är rimligt att sänka statusen på europeisk nivå. Om vi lyckas med detta kommer arten att ha samma skydd enligt art- och habitatdirektivet som till exempel våra svenska sälararter och bävern.

Dessutom är vargen redan listad i bilaga 5 i ett antal medlemsstater, däribland Estland, Lettland, Litauen, Slovakien och Polen. Även delar av vargpopulationen i Finland, Spanien och Grekland är listade i bilaga 5. Regeringen anser att det inte är bra att skyddsnivån för varg skiljer sig åt mellan medlemsländerna på det sättet. Skillnaderna kan ifrågasättas länder emellan och negativt påverka synen på direktivet och i förlängningen även negativt påverka en långsiktigt hållbar förvaltning av varg.

Anf. 28 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Det finns några saker som landsbygdsministern omedelbart kan ta itu med, och en jätte viktig sådan sak är skyddsjakten. Vid nästa jakt behöver definitivt hundratal vargar skjutas som vi ska komma ned till de demokratiskt fastställda målen. När jag senast talade med handläggarna var siffrorna inte färdiga, men man tror att det kan finnas uppemot 700 individer i Sverige i dag. Om vi ska komma ned till 170 behöver vi jaga hundratal vargar nu.

Det finns en sak till, herr talman, som jag tror är jätte viktig. Nu är det ju en vargdebatt, så det blir kanske lite fel att använda ett slitet uttryck som

att svansen viftar på hunden. Men så känns det lite grann nu – att det är myndigheterna som viftar med landsbygdsministern.

Jag tror att det skulle vara bra om landsbygdsministern tog sitt ansvar och faktiskt regerade landet, för det är en regerings ansvar att göra det. Om man gör detta med de verktyg som finns för att styra myndigheter finns det ingen risk att hamna i konstitutionsutskottet – det kan jag lova. Det händer när man gör det på ett felaktigt sätt.

Att försöka hävda här i riksdagens talarstol att man som landsbygdsminister inte har något ansvar och inte har någon möjlighet att regera är faktiskt att säga något som inte sant. Så ta makten över myndigheterna med de verktyg som regeringen har tillgång till! Se till att vi får ned vargstammen kraftigt!

Jag vill ställa en fråga till. I samband med de senaste vargattackerna hemma i min valkrets blev det inte beslut om licensjakt. Representanten för myndigheten sa att man inte vill oroa vargen när den har valpar. Detta får en fåragare som har tackor som har lammat höra – att man inte vill oroa vargen när den har valpar. Fåragarna tycker att det är rätt jobbigt när tackorna blir oroliga när de har lamm. Förstår landsbygdsministern det?

Anf. 29 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag betackar mig för att få mina ord förvrängda. Det som du beskriver, Patrik Björck, är precis vad jag har sagt att vi ska göra. Vi ska titta på vilka utredningar som är pågående och se över om vi ska ändra dem och vilka nya utredningar vi ska tillsätta om exempelvis skyddsjakt.

Att jag i detta läge skulle tala om för landshövdingar exakt vad de ska göra, alltså ge besked om hur många vargar som får skjutas i Jönköping eller vad det var ledamoten för efter, skulle vara att gå utöver mitt mandat. Vi ska göra detta by the book. Det är frågor som ofta är infekterade. Vi ska göra detta på ett seriöst grundat sätt så att vi kan komma framåt.

Under åtta år har det inte hänt någonting vad gäller förvaltningen av varg i detta land. Jag har haft åtta månader på mig, och vi har kommit betydligt längre än vad den socialdemokratiskt ledda regeringen lyckades med de senaste två mandatperioderna. Men då var det också ett annat ljud i skällan. Man lät Miljöpartiet ha veto i dessa frågor, och vi vet vad de tycker.

Jag vill skicka med ledamoten att han kan vara trygg med att vi gör vad vi kan för att komma till rätta med de problem som vargen ställer till och att vi ska göra allt vi kan för att minska vargstammen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2022/23:331 om anmälningsplikten för utstationerad arbetskraft

Anf. 30 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Herr talman! Leif Nysmed har frågat mig om jag kommer att verka för att anmälningsplikten för utstationerad arbetskraft fortsatt ska vara kvar.

Först vill jag tacka Leif Nysmed för att han har tagit initiativ till en debatt om dessa viktiga frågor här i kammaren. Med min bakgrund som

operativt verksam åklagare har jag själv erfårit vad arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet kan innebära. Det är viktigt att påminna oss om vad arbetslivskriminalitet är och vilka negativa effekter den har på vårt samhälle.

Detta är en fråga som är prioriterad för hela regeringen. Vi jobbar gemensamt och på bred front för att få till det paradigmskifte som verkligen behövs för att vi ska kunna vända utvecklingen. Det är också tillfredsställande att det i grunden råder en bred enighet över partigränserna om att det är politiskt prioriterat att bekämpa arbetslivskriminaliteten och att begränsa utrymmet för den.

I interpellationen refererar Leif Nysmed till förhandlingar om ett samordningsregelverk för social trygghet. Det är Socialdepartementets ansvarsområde. Jag vill vara tydlig med att jag i den här debatten kommer att hålla mig till de frågor som ligger inom mitt ansvarsområde.

Arbetsmarknadsdepartementet har ansvaret för frågor som rör anmälningsskyldighet enligt utstationeringslagen, och dessa frågor ligger inom mitt ansvarsområde som statsråd. Det regelverket innebär en skyldighet för en arbetsgivare som utstationerar arbetstagare i Sverige att senast när arbetstagaren påbörjar arbetet anmäla detta till Arbetsmiljöverket. Svaret på Leif Nysmeds konkreta fråga är att jag fortsatt kommer att verka för att denna anmälningsskyldighet ska vara kvar.

Jag vill vara tydlig med att fusk, oavsett bransch, aldrig får bli en konkurrensfördel. Därför välkomnar jag denna debatt om hur regeringen ska se till att arbetslivskriminaliteten försvinner från den svenska arbetsmarknaden.

Anf. 31 LEIF NYSMED (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret från statsrådet. Jag blir dock lite funderad om svaret stämmer överens med regeringens ståndpunkt. Efter att jag skrivit min interpellation visade det sig att det svenska ordförandeskapet drev fram ett förslag till Coreper om att bland annat införa undantag för Business Trips och för Short Term Activities, alltså för tjänsteresor och korta utstationeringar.

A1-intyget är ett viktigt redskap för att kunna kontrollera att utstationerad arbetskraft inte står utan socialförsäkringsförmåner och konkurrerar ut seriösa löntagare och företag genom att undvika sociala avgifter.

Glädjande nog röstades ordförandeskapets förslag ned i Coreper i slutet av april. Men oro kvarstår, speciellt från den samlade byggbranschen i Europa. I ett gemensamt uttalande från både fack- och arbetsgivarorganisationer i Europa varnar man för eventuella konsekvenser med förslaget som det svenska ordförandeskapet lade fram. Dessa organisationer skriver i den artikel som jag hänvisade till i min fråga att de ville träffa den svenska regeringen för att förhindra att man driver igenom förslaget.

Jag undrar då: Har regeringen träffat EFBWW, European Federation of Building and Woodworkers, eller arbetsgivarorganisationen FIEC för att lyssna på den framförda kritiken?

Eftersom förslaget ändå röstades ned i Coreper undrar jag om statsrådet kommer att verka för att anmälningsplikten och A1-intygen kommer att vara kvar från dag ett?

Anf. 32 DENIS BEGIC (S):

Herr talman! Vi lär oss alla någonting här i livet, vilket är jättekul.

Jag vill också börja med att säga, som min kollega Leif Nysmed, att jag ändå gläder mig över svaret från jämställdhetsministern som visar att man tar dessa frågor på allvar.

Detta är en fråga som betyder väldigt mycket för mig som kom till Sverige en gång i tiden – för cirka 35 år sedan, så det är preskriberat. Detta sätter fingret på saker och ting när de blir problematiska.

När jag kom till Sverige fick jag jobba på samma villkor som en svensk. Problemet med detta otyg på svensk arbetsmarknad är att det inte bara dödar svensk arbetsmarknad utan att det är helt avgörande för hur man som svensk ser på oss invandrare, just för att det konkurreras med sämre löner. Det kan inte och borde inte vara tillåtet i ett land som Sverige, för att inte tala om allt annat som arbetslivskriminaliteten drar med sig.

Herr talman! Just i dag läser jag i min lokala tidning Nerikes Allehanda en artikel om arbetslivskriminalitet.

Där skriver man om vad gränspolisen säger:

”Inte ovanligt att gränspolisen hittar människor som jobbar under vidriga förhållanden.

Det är jävligt tragiskt och man blir beklämd över hur svenska och europeiska branscher utnyttjar människor, säger Ulrica Granberg, chef vid gränspolissektionen i Region Bergslagen.

Det handlar inte bara om illegal arbetskraft utan även om kriminell ekonomi.”

Det är alltså många dimensioner inom arbetslivskriminaliteten.

Jag har läst svaret från jämställdhetsministern. Vi har också haft tidigare debatter, och jag vet att jämställdhetsministern är väldigt kompetent och vet vad dessa frågor handlar om.

Jag har läst om byar i Moldavien där barnen inte träffar sina föräldrar för att de jobbar i Sverige eller någon annanstans i Europa. Så kan det inte vara, och det borde inte vara så. Dessa människor gömmer sig också på olika sätt, och de sover på sina arbetsplatser. Det är för jäkligt.

Därför blir jag lite förvånad över det som statsrådet säger. Jag förstår att A1-frågan inte är statsrådets fråga. Men jag hoppas verkligen att statsrådet för allas vår skull pratar med sina kollegor och sin kollega socialministern om denna problematik som skapas. Vi vill ju ha ett gemensamt och bra samhälle här i Sverige där man konkurrerar med sin kunskap och inte med låga löner.

Därför är förslaget från Socialdemokraterna att vi ska ha en arbetsmarknad där behovet avgörs genom att arbetsmarknadens parter pratar med varandra och inte ensidigt av arbetsgivaren. Det hoppas jag verkligen att statsrådet tar med sig.

Anf. 33 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att hålla isär de olika begreppen. Det som ligger inom mitt ansvarsområde är den anmälningsskyldighet som finns gällande utstationeringsdirektivet för arbetstagare som kommer till Sverige. Arbetsgivaren ska göra en anmälan till Arbetsmiljöverket så att vi har ett utstationeringsregister. Detta är otroligt viktigt, bland annat för att bekämpa arbetslivskriminaliteten och för att de arbetstagare som kommer till Sverige ska få samma arbetsrättsliga villkor och samma skydd som andra

arbetare i Sverige och för att oseriösa företag inte ska kunna konkurrera med sämre arbetsvillkor genom att ta hit arbetskraft från andra länder.

Det som nämns om A1-intyg gäller anmälningssplikten gällande utskändning enligt den så kallade 883-förordningen. Syftet med det är att fastställa vilket lands socialförsäkring som ska gälla under den tid som en utskänd arbetstagare utför arbete i ett annat land. Då ska arbetsgivaren göra en anmälan till behörig socialförsäkringsinstitution i det utskändande landet. I Sverige är det Försäkringskassan. Det som nämns gällande A1-intyg är alltså en del som gäller utskända arbetstagare, och det är det som rör 883-förordningen.

Under det svenska ordförandeskapet ligger frågan om 883-förordningen på bordet, och jag vet att förhandlingar pågår. Den ligger inte inom mitt ansvarsområde utan inom Anna Tenjes ansvarsområde. När det gäller det som ligger inom mitt ansvarsområde, det vill säga utstationeringsdirektivet och det svenska regelverk som avser detta, skedde det en skärpning av reglerna 2020. Man tog då bort ett undantag för kortare utstationeringar. Det finns heller ingen som helst plan från denna regering att ta bort den anmälningssplikten som vi ser som ett viktigt verktyg för att vi ska ha en hög nivå för alla arbetstagare på den svenska arbetsmarknaden.

Det är precis som ledamoten Begic säger, nämligen att vi har människor i Sverige som arbetar under rent ut sagt vidriga förhållanden. Jag har sett detta som åklagare när jag har arbetat med människohandelsärenden, och jag har sett att vissa branscher är särskilt drabbade. Det finns människor som arbetar under så pass slavliknande förhållanden att det utgör människohandel. Däremellan finns det en stor gråskala med människor som utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden och där företag skaffar sig osunda konkurrensfördelar. Detta är denna regering fast besluten att bekämpa med full kraft. Här finns det inget skifte i syn när det gäller hur stort detta problem är. Detta kommer att prioriteras av den svenska regeringen, och det är en viktig fråga just när det gäller arbetslivskriminaliteten.

Anf. 34 LEIF NYSMED (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag kan dock konstatera att regeringen i det här fallet har svårt att hålla reda på vad som händer inom Regeringskansliet – eller också talar man med kluven tunga.

Samtidigt som du står här, Paulina Brandberg, och talar om din kamp mot arbetslivskriminaliteten och på min fråga svarar rakt på sak att du kommer att verka för att anmälningssplikten ska vara kvar försöker nämligen regeringen få igenom undantaget från anmälningssplikten för kortare utstationeringar. Detta är märkligt, och det är verkligen oroande.

Du säger att detta inte är ditt ansvarsområde, men vi har ställt frågor om arbetsmarknadspolitik till andra ministrar och då fått svar från bostadsministern gällande arbetsmarknadspolitik. Det gäller till exempel när vi har pratat om arbetsmarknadsprövning och det handlade om byggbranschen. Då var bostadsministern lämpligast att svara på den frågan.

Jag förväntar mig ändå att statsråden tar reda på fakta innan de kommer hit och kan svara på de frågor vi ställer. Alternativet är att man lämnar över frågan till en annan minister, som kan svara på den. Det är alltså lite oroväckande och anmärkningsvärt, skulle jag vilja säga. Men jag lämnar den debatten.

Prot. 2022/23:109

22 maj

Svar på
interpellationer

Vilket svar ska jag ta med mig till dem som är oroliga? Vad ska jag berätta för fack- och arbetsgivarorganisationer över hela Europa? Det gäller alla utom svenska Byggföretagen, som inte har skrivit under det uttalande jag refererade till tidigare. Det är den enda arbetsgivarorganisation inom byggbranschen som inte har gjort det. Men vad ska jag ta med mig till alla dem som är oroliga för den här förändringen?

Vet statsrådet om det kommer några nya förslag innan vi lämnar över ordförandeskapet? Har man i så fall tagit till sig den oro som den samlade byggbranschen i hela Europa försöker framföra till den svenska regeringen, som är ordförande?

Anf. 35 DENIS BEGIC (S):

Herr talman! Jag anmälde mig till debatten för att jag vill visa var vi står i den här frågan och att regeringen, om den vill, faktiskt kan söka stöd hos oss socialdemokrater. Jag vet inte om den viljan finns, för man har ju plockat bort detta med att arbetsmarknadens parter ska komma överens om behovet av arbetskraftsinvandring. Det man har sagt är i stället att man ökar försörjningsgränsen till 26 000 kronor.

Jag ska återigen läsa ur den artikel jag tog upp tidigare. Carin Hansdotter, som arbetar inom byggbranschens organisation, säger: Tittar vi på dem med utländsk arbetskraft kan man exempelvis få en lön utbetald efter alla konstens regler, och man betalar skatt – men sedan kanske arbetaren måste swisha tillbaka 8 000–10 000 kronor till arbetsgivaren. Detta vet vi förekommer både i vår bransch och i andra.

Jag tycker att det är viktigt att vi kommer åt detta. Vi vet att vissa branscher är mycket mer drabbade. Jag vill dock också säga att jag förstår att det finns behov av arbetskraft med spetskompetens. Men det måste ju finnas sätt där vi kan ha en spetskompetens som ger stöd – till exempel i it-branschen eller andra branscher där det saknas folk – samtidigt som arbetsgivarna inte utnyttjar människor på de mest vidriga sätt.

Som vi debatterade en gång i tiden handlar detta också om vems fel det är. Är det fel av arbetsgivaren eller av den som har tagit jobbet? Det handlar fortfarande om människor som har behov; de måste skicka pengar till sina barn så att de överlever. Detta blir alltså en fråga som är väldigt jobbig, och därför hoppas jag verkligen att statsrådet gör allt – som hon säger att hon gör – för att vi ska kunna sätta stopp för den här problematiken.

Anf. 36 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Herr talman! Den fråga som är ställd i interpellationen gäller om jag avser att verka för att anmälningsplikten för utstationerad arbetskraft fortsatt ska vara kvar. Den frågan ligger under mitt ansvarsområde, och därför är det jag som besvarar interpellationen här i dag. Svaret på frågan är, som jag har sagt, att jag kommer att verka för att anmälningsplikten fortsatt ska vara kvar.

I den artikel som det refereras till i interpellationen och som även nämns av ledamöterna här i dag lyfts de så kallade A1-intygen, liksom de förhandlingar som gäller 883-förordningen – som ligger inom Socialdepartementets område. Det går självklart bra att ställa en interpellation till det statsrådet om man vill få svar på frågor gällande detta, men det ligger som sagt inte inom mitt ansvarsområde.

När det gäller anmälningssplikten för utstationerad arbetskraft är regeringens besked tydligt: Reglerna har nyligen skärpts, och det finns inga planer på att ta bort anmälningssplikten. Tvärtom ser vi den som viktig för att vi ska kunna ha de utstationeringsregister som är ett väldigt viktigt verktyg inte minst för att arbetsmarknadens parter ska kunna tillse att vi har generellt sett hög nivå på våra arbetsvillkor i Sverige.

Jag tycker dock att det är positivt att vi har den här debatten och att vi pratar om arbetslivskriminalitet, för det är ett otroligt viktigt område. Här krävs det krafttag. Precis som lyfts av ledamoten Begic finns det väldigt mycket problem. I mitt arbete har jag sett exempel där det på papperet kanske ser ut som att arbetstagaren har bra lönevillkor men där man, när man tittar på anställningsformerna, upptäcker villkor som gör att arbetstagaren är otroligt skuldsatt i förhållande till arbetsgivaren. Denne tvingas kanske betala överpris för till exempel hyra och olika former av biljetter och levnadsomkostnader, vilket gör att det i princip inte blir några pengar kvar.

Detta visar tydligt att det krävs myndighetssamverkan kring dessa frågor. Därför är jag väldigt glad att vi har en delegation för arbetslivskriminalitet som jobbar med dessa frågor, och vi håller även på att upprätta a-krimcenter runt om i Sverige där man just ska arbeta över myndighetsgränserna.

En annan viktig pusselbit i regeringens arbete är såklart den översyn vi gör av de sekretessbestämmelser som i dag sätter upp hinder för att myndigheter ska kunna jobba på ett effektivt sätt sinsemellan. Här finns det ett förslag som bereds inom Regeringskansliet – det ligger på Finansdepartementet – och som vi kommer att återkomma kring. Det är också en otroligt viktig pusselbit för att vi ska komma åt arbetslivskriminaliteten i Sverige.

Anf. 37 LEIF NYSMED (S):

Herr talman! Vi är helt överens om att arbetslivskriminaliteten är oerhört viktig att bekämpa, statsrådet.

Precis som du själv beskriver spänner arbetslivskriminaliteten över flera områden, och vill man diskutera problemen är det svårt att hitta ett enda statsråd som har ansvar för alla dessa frågor. Jag har diskuterat med det statsråd som just nu sitter bakom dig här i kammaren, som jag tagit upp tidigare. Det är alltså svårt att få till diskussionen, så när man vill diskutera en fråga är det bra att vara förberedd och kunna diskutera den fullt ut. Då duger det inte att skylla på att det inte är statsrådets område.

Jag påpekade också tidigare att arbetsmarknadsministern, det vill säga Johan Pehrson, inte ville komma hit och debattera. Då svarade Andreas Carlson att man inom regeringen tar ansvar för hela regeringens politik, och det förväntar jag mig att statsråd faktiskt gör.

De a-krimcenter som har inrättats är som sagt en viktig del i detta arbete. Vi har tidigare haft myndighetsgemensam samverkan som har varit ganska framgångsrikt, och vi måste jobba med det. Det är också viktigt att statsråden förstår sin roll och att de klarar av att tänka lite utanför sitt eget stuprör när de diskuterar och debatterar dessa frågor.

Jag noterar att statsrådet verkar tycka som jag, det vill säga att vi inte ska ha några undantag i detta. Undantag i lagstiftningen brukar nämligen vara den kriminellas bästa vän, för det är så de hittar kryphålen i lagstiftningen. Vi ser det i många olika sammanhang; så sent som i januari eller

februari avgjordes ett ganska viktigt mål i hovrätten som Ekobrottsmyndigheten drev mot ett stort byggföretag. Man lyckades bevisa att 19 löntagare, tror jag, var här och jobbade utan tillstånd.

Det finns en hel del regler som gör detta väldigt svårt och som man borde titta närmare på. Man borde försöka få bort de olika undantagen så att det är samma regler som gäller. Då är det viktigt att man orkar lyfta blicken över gränserna – och också orkar tänka utanför sitt eget stuprör.

Anf. 38 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L):

Herr talman! Frågor som rör arbetslivskriminalitet ligger inom mitt ansvarsområde, och jag svarar väldigt gärna på dem. Jag kan såklart också sträcka mig över departementsgränserna – detta går ju in på bland annat Justitiedepartementets område.

Det som gäller A1-intyg handlar ju om socialförsäkringsförmåner. Detta ligger hos Socialdepartementet, och frågor om det besvaras bäst av det ansvariga statsrådet Anna Tenje. Vill man ställa frågor gällande den typen av förhandlingar om 883-förordningen är det lämpligast att ställa dem till henne.

Sammantaget vill jag tacka för denna debatt. Jag är glad att frågan om arbetslivskriminalitet relativt ofta kommer upp till debatt här i riksdagen. Det här är ett otroligt viktigt område för skyddet av de människor som kommer hit och arbetar. Detta är också en viktig pusselbit i vårt arbetsrättsliga skydd för arbetstagare. Inte minst handlar det om arbetsmiljöarbetet. Om vi till exempel ska få ned antalet dödsolyckor på den svenska arbetsmarknaden måste vi dels ha seriösa företag här, dels se till att våra seriösa företag inte utkonkurreras av företag som erbjuder sämre arbetsvillkor, sämre skyddsregler och sämre säkerhet för sina arbetstagare.

Jag vill tacka för debatten.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2022/23:329 om reformer för bostadsbyggande

Anf. 39 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Markus Kallifatides har frågat mig om jag instämmer i hans beskrivning av utvecklingen på området främjande av byggande av permanenta bostäder sedan 2014 och om jag i så fall avser att ta initiativ till parlamentariska bostadspolitiska diskussioner med beskrivningen som gemensam utgångspunkt. Markus Kallifatides har också frågat mig om jag har tagit initiativ till en prognos över hur många nya bostäder som kommer att färdigställas respektive påbörjas under perioden 2023–2026 och om jag i så fall kan redogöra för siffrorna.

Inledningsvis vill jag påpeka att den tidigare borgerliga alliansregeringen under åren 2006–2014 inledde ett mycket omfattande reformarbete för att förenkla och effektivisera regelverket för bostadsbyggande. Flera av de reformer som S-ledda regeringar senare fattat beslut om, som interpellanten beskriver, har också sin bakgrund i tillkännagivanden som de borgerliga partierna har tagit initiativ till, exempelvis vad gäller bygglovs-

befriade åtgärder. Det finns således mycket som regeringen och jag kan instämma i vad gäller synen på behovet av reformer för ett varaktigt högt bostadsbyggande.

Samtidigt kan jag konstatera att det finns betydande skillnader i synsätt. Regeringen anser inte att bostadsbristen kan lösas med kostsamma subventioner med låg träffsäkerhet. I stället vill regeringen ta fram reformer som ökar tillgången till byggbar mark, förenklar och förbättrar byggreglerna samt ger incitament till ökat bostadsbyggande.

Mot den bakgrunden har regeringspartierna tagit initiativ till att avveckla investeringsstödet och fokuserar nu reformarbetet på de åtgärder som är mest effektiva och ändamålsenliga för att underlätta bostadsbyggandet. Det finns inte utrymme att inom ramen för ett interpellationssvar kommentera alla de reformer som tas upp i interpellationen, men jag finns givetvis tillgänglig för att informera riksdagen närmare om regeringens arbete i andra sammanhang. Jag har inga planer på att ta initiativ till en bred parlamentarisk diskussion om bostadspolitiken, men jag har god dialog med civilutskottets representanter och kan tala med alla riksdagens partier.

Statistiska centralbyrån har ansvar för att ta fram officiell statistik om bland annat bostadsbyggande och ombyggnad samt bygglovsstatistik för bostäder och lokaler. Boverket ska inom ramen för sin instruktion i fråga om boende aktualisera statistik, och de genomför regelbundet prognoser för bostadsbyggandet. Dessa prognoser kan i tider av ekonomisk osäkerhet självfallet komma att revideras i takt med att det ekonomiska läget förändras. Inför prognostillfällena kompletterar Boverket statistiken från Statistiska centralbyrån med annat underlag när myndigheten gör sina analyser. Myndigheten har till exempel kontakter såväl med kommuner som med företag inom sektorn. Jag följer givetvis Boverkets arbete.

Prognoser för bostadsbyggandet är att betrakta som bedömningar av den framtida utvecklingen. Dessa bedömningar kan självklart komma att ändras i takt med den övriga samhällsutvecklingen. Det rådande läget medför även en ytterligare osäkerhet i prognoserna.

Statistiska centralbyrån mäter initialt datum för påbörjande utifrån kommunernas startbesked. Komplettering görs sedan med faktiskt påbörjande från byggherren för de projekt som ingår i statistiken. Såväl den officiella statistiken och metoden för framtagandet av denna som Boverkets prognoser publiceras, vilket gör det möjligt för andra aktörer att göra sina egna analyser och bedömningar. Vi ser fram emot Boverkets uppdaterade prognos som förväntas komma under första halvan av juni.

Regeringen ser inget behov av att ta fram ytterligare prognoser än den som tas fram inom ramen för Boverkets befintliga ansvar.

Avslutningsvis vill jag säga det självklara: Regeringen följer situationen på bostadsmarknaden och när det gäller bostadsbyggandet noggrant, och detta görs inte enbart baserat på eftersläpande statistik i ett läge där förändringar sker snabbt.

Anf. 40 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret på min interpellation!

Bostadsfrågan handlar om hemlöshet, trångboddhet och bostadsoro. Den handlar om företag på jakt efter personal och om människor som saknar bostad men som kanske har jobb. Den handlar just nu också om ett

dramatiskt fallande byggande i Sverige och oro i hela byggsektorn. Vi är i färd med att återigen bygga på bristen på bostäder i Sverige.

Varför just denna interpellation, herr talman? En del av bakgrunden till den här interpellationen är att jag har hört det raljeras lite grann från den andra sidan av kammaren över hur många bostadsministrar som tillträdde under föregående mandatperioder. Det har ibland sagts att det enda som vi socialdemokrater har haft i verktygslådan är ett investeringsstöd.

Nu kan jag, utifrån statsrådets svar på min interpellation, konstatera att statsrådet håller med om att det trots allt har gjorts en hel del bostadspolitiskt reformarbete under de senaste åtta åren. Jag hör inga invändningar från statsrådet mot mina beskrivningar, som jag uppmanar alla att ta del av. Detta är en ganska omfattande interpellation.

Det som finns att läsa i min interpellation täcker egentligen det mesta av det jag ser som bostadspolitikens beståndsdelar, herr talman. Det handlar om reformarbete när det gäller samhällsplanering, byggregler, allmännyttans roll och finansiering av nyproduktion.

När det gäller samhällsplanering har vi en pågående översyn av möjligheterna till en nationell fysisk planering, så att staten ska kunna agera mer med en röst via sina länsstyrelser och se till att vi når ett flertal av riksdagen fastslagna politiska målsättningar på ett balanserat sätt.

Just nu är Boverkets förslag till moderniserade byggregler, Möjligheternas byggregler, ute på remiss. Vi väntar på remissvar, som – tror jag – ska komma den 23 augusti. Detta har skett på socialdemokratiskt initiativ.

Vi har förslag från den senaste stora utredningen, under Karolina Skog, när det gäller att ge allmännyttan en större grad av frihet för att kunna mer och billigare. Vi hade också en skarp åtgärd för statlig medfinansiering för byggande av hyresrätter med lägre hyresnivå.

Det har pågått reformarbete, och det pågår reformarbete – inte minst i kraft av de senaste åtta årens arbete. Investeringsstödet är dock under avveckling.

Mot bakgrund av det akuta läget som jag inledningsvis talade om när det gäller bostadsbristen och byggsektorn och bostadsfrågans komplexitet – för jag medger och respekterar att detta är komplexa och dessutom långsiktiga frågor – har vår socialdemokratiska bostadspolitiska talesperson Jennie Nilsson och även Centerpartiets bostadspolitiska talesperson Alireza Akhondi efterfrågat parlamentariska bostadspolitiska samtal eller till och med en kriskommission.

Fru talman! Statsrådet avvisar i svaret på min interpellation de här tankegångarna utan vidare förklaring. Jag upprepar därför min fråga: Varför avvisar regeringen och statsrådet tankarna på parlamentariska bostadspolitiska samtal?

Anf. 41 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Jag vill inledningsvis tacka ledamoten Kallifatides och bostadsministern för debatten i dag. Bostadspolitiken är viktig och central för Sverige och för utvecklingen av Sverige som ett land där jämlikhet, solidaritet och möjlighet ska vara ledord i alla människors liv.

I statsrådets svar liksom i debatten i övrigt försvinner en viktig grupp i de bostadspolitiska resonemangen. Som socialdemokrat vill jag ta tillfället i akt att lyfta denna grupp i dag. Gruppen jag pratar om är studenter. Det är få grupper i samhället som är lika beroende av en aktiv, ambitiös och

initiativrik bostadspolitik som just studenter. Universiteten och högskolorna finns inte i varje bostadskvarter utan är utspridda på olika håll i landet. Vissa utbildningar finns bara i vissa städer. Det är helt enkelt många unga som behöver flytta för att kunna ägna sig åt högre studier.

Fru talman! Bostadssituationen för studenter i Sverige har länge varit svår. Sveriges förenade studentkårer släppte i augusti förra året en rapport över bostadssituationen på 34 av landets studieorter. 61,5 procent av landets studenter bor på en studieort som är rödlistad i Sveriges förenade studentkårers rapport. Vad innebär då det? Jo, att 61,5 procent av landets studenter inte kan erbjudas en bostad under en termin.

Sveriges förenade studentkårer slår i samma rapport larm om att allt fler studentboenden har omvandlats under pandemin. Vidare höjs hyrorna på flera håll i landet. Detta förvärrar bostadskrisen för Sveriges studenter och gör det svårare för dem med föräldrar utan tjocka plånböcker att studera på högskola eller universitet. Potential för Sverige går till spillo. Ungas drömmar slås sönder. Människors rätt att få leva sina drömmars liv tas ifrån dem. Det är förkastligt.

Fru talman! Det har än så länge inte hörts så mycket från regeringen om hur det ska byggas fler bostäder för landets studenter och om hur fler ska få möjligheten att flytta till en universitetsstad och läsa till exempelvis civilingenjör, jurist eller läkare.

Omvandling av hyresrätter är inget som efterfrågas av Sveriges studentorganisationer. Det investeringsstöd som den förra socialdemokratiska regeringen införde får ofta kritik av högerregeringens företrädare och av bostadsministern. Det är kostsamma subventioner med låg träffsäkerhet, sägs det. Precis som ledamoten Kallifatides lyfter i interpellationen byggdes dock fler bostäder med hjälp av investeringsstödet. Det är ett faktum. Något alternativ som kan leda till fler bostäder för Sveriges studenter har inte presenterats av regeringen. Det är också ett faktum. Vi befinner oss helt enkelt i ett bostadspolitiskt vakuum.

Låt mig ta ett exempel på hur investeringsstödet har hjälpt Sveriges studenter. I Lamböhov i Linköping byggdes år 2021 studentbostäder med hjälp av investeringsstödet. Hyran landade på 5 468 kronor. Utan investeringsstödet hade hyran varit 800 kronor högre. 800 kronor är en ansevärd summa om det slås ihop under ett år. Det finns helt enkelt tydliga exempel på att investeringsstödet har gjort att studentbostäder har byggts och att det har lett till lägre hyror för studentbostäder.

Studentbostadsföretagen säger att över hälften av deras medlemmar uppger att det slopade investeringsstödet innebär att ett eller flera planerade projekt i form av nyproduktion stoppas. Studentbostadsföretagen har efterfrågat att regeringen tar initiativ till blocköverskridande samtal för att stimulera bostadsbyggandet när det kommer till studentbostäder, alltså det som ledamoten Kallifatides frågar om i sin interpellation.

Bostadsministern har i sitt svar på interpellationen i dag avisat en bred parlamentarisk diskussion för att ta fram fler bostadspolitiska reformer.

Min fråga till statsrådet är om statsrådet åtminstone är beredd att gå studentbostadsföretagen till mötes och ordna blocköverskridande samtal för fler studentbostäder.

Prot. 2022/23:109
22 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 42 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Tack, Markus Kallifatides, för interpellationen, och tack, bostadsministern, för svaret!

Det är en omfattande interpellation, och det finns många saker som bostadsministern hade kunnat svara på. Det är beklagligt att ministern inte ser allt som har gjorts och lär sig av det utan att slänga svenska byggnadsarbetare under bussen.

Under åren 2007–2014, då Sverige hade en moderatledd regering, byggdes 200 000 bostäder. Det är cirka 25 000 bostäder per år, och det är det bostadsministern hänvisar till. Det är ungefär i paritet med det vi får höra nu när det gäller hur mycket som kommer att byggas – 25 000. Jag har även hört siffran 23 000, och vissa säger 20 000. Vi vet inte var vi kommer att hamna.

Om det nu påbörjades ett enormt reformarbete under den borgerliga mandatperioden – varför då inte fortsätta med samma fart även nu, när vi har en borgerlig regering? Och varför inte titta på de förslag som den förra regeringen hade och göra något åt de förslag som finns? På något sätt känns det som att man försöker döda bostadsmarknaden i Sverige.

Jag har sett förslaget om studentbostäder. Men det gäller inte alla studenter, kan jag meddela min kollega Adrian. De som har något handikapp behöver inte göra sig besvär. Det är inte mödan värt, för de här studentbostäderna är till för dem som inte har rullstol och annat. Det är de som ska få dessa bostäder; de är inte till för alla människor.

Det nyaste förslaget är att man ska kunna köpa sin hyresrätt. Det kan ju vara bra, fru talman, att få göra det. Men efter det senaste förslag som kom från regeringen om att man ska få köpa sin hyresrätt undrar jag: Hur många fler bostäder kommer att byggas? Är det 5 000, 50 000, 80 000 eller 100 000? Vad gör regeringen för bedömning? Hur många fler bostäder kommer att byggas för att man får köpa sin hyresrätt?

Anf. 43 LEIF NYSMED (S):

Fru talman! Jag tycker att statsrådet är lite passiv, och det har jag tyckt länge. Jag tycker att regeringen generellt är väldigt passiv när man avvaktar och hänvisar till inflationsbekämpningen. Om man inte gör någonting så ägnar man sig åt att bekämpa inflationen, verkar regeringen tycka. Jag delar inte riktigt den uppfattningen.

Min partikollega Markus Kallifatides ställde ett par frågor, och jag tänkte haka på fråga nummer två. Han säger: Har statsrådet tagit initiativ till en prognos över hur många nya bostäder som kommer att färdigställas respektive påbörjas under 2023–2026? Och kan statsrådet i så fall redogöra för siffrorna?

Svaret blir: Regeringen ser inget behov av att ta fram ytterligare prognoser än dem som Boverket tar fram. Regeringen hänvisar alltså till att det är Boverkets ansvar.

Jag tänkte påminna lite grann om hur Kristdemokraternas tidigare bostadspolitiska talesperson Larry Söder så sent som förra mandatperioden ansåg att detta skulle göras. Han skriver: "Kristdemokraterna anser att det är hög tid att bostadsintresset uppvärderas i Sverige." Jag delar denna uppfattning. Han skriver också: "Politiken måste ta ett fastare tag om bostadsbyggandet." Det tycker jag också att ni borde göra; jag delar Larrys uppfattning även i den frågan. Larry Söder fortsätter sedan: "Vi anser att reger-

ingen bör sätta ett mål i faktiska tal för bostadsbyggandet. I dag är Boverkets prognoser det bästa mått som går att hitta, men när det faktiska byggandet kraftigt understiger behovet bör en regering ta till sig det och presentera åtgärder för att öka byggandet.

Med ett nationellt mål för bostadsbyggandet kan ett tydligt arbete för att nå det sättas igång och förslag som syftar till att målet uppnås tas fram. I de fall byggandet inte når upp till målet kan det också utvärderas varför det inte har byggts tillräckligt.”

Detta var under en tid då man hade en prognos på 40 000 bostäder om året. Sedan blev det ännu fler. Jag kommer inte ihåg den exakta siffran, men Boverket hävdade att man behövde ha 50 000 bostäder och vi över-skred det målet.

I dag pratar vi om siffror på runt 25 000 bostäder om året. Det är en halvering jämfört med detta. I det sammanhanget sitter bostadsministern nöjd och inflationsbekämpar. Det lär inte bli så många bostäder med den politik som ni för. Det finns inte *ett* konkret förslag på riksdagens bord om att få igång bostadsbyggandet.

Mina frågor till statsrådet är: Har Kristdemokraterna helt ändrat uppfattning? Har ni tappat initiativförmågan? Tycker ni inte att bostadspolitiken förtjänar bättre?

Anf. 44 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det gläder mig att det finns ett stort engagemang i denna för oss alla så viktiga fråga, nämligen hur vi ska få upp bostadspolitiken på agendan. Det bidrar ledamöterna till, och också till att diskutera olika förslag om hur man kan dämpa effekten och framför allt få bort de strukturella hinder som finns.

Markus Kallifatides har pekat på ganska många saker i sin omfattande interpellation, och jag kan därför inte gå in på dem var en för sig. Jag vill dock nämna förstudien kring fysisk planering, där riksintressesystemet ingår. Bostadsintresset är inte ett riksintresse, men att det ofta hamnar väldigt långt bakom riksintressena är ett av de strukturella hinder som finns. Jag ser verkligen fram emot den förstudien, som ska presenteras i september.

Jag har ingen anledning att peka finger och säga att någon har gjort något dåligt. Detta var ett bra beslut som den förra regeringen tog – om än något sent, kan man tycka. Allt det som Markus Kallifatides lyfter fram i interpellationen, som Möjligheternas byggregler och Skogs utredning, som vi bereder i Regeringskansliet och kommer att återkomma till, hade ju kunnat vara på plats om man hade haft ännu högre tempo.

Ibland låter det i debatten som att det som den socialdemokratiskt ledda regeringen inte lyckades göra på åtta år ska den nya regeringen lösa på åtta månader. Vi har ett väldigt högt tempo. Vi jobbar på med många av de frågor som har varit uppe i den här debatten.

När det till exempel gäller studentbostäder har vi givit ett uppdrag till Boverket med betydande lättnader för att öka produktionen och det differentierade utbudet. Det handlar inte om att gena i kurvorna när det gäller tillgänglighet. Det ska vara god besökstillgänglighet. Det ska finnas bostäder för den som behöver en anpassad bostad. Men man kan förenkla och sänka kostnaderna så att det blir fler studentbostäder i ett land som Sverige, som är en kunskapsnation men där man behöver kunna flytta dit där man

kommer in på en utbildning till hösten eller längre fram och där det i dag är mycket svårt att få tag i en bostad.

Att göra förändringar här är svar på både Adrian Magnussons och Begics fråga.

Jag ska gå tillbaka till frågan om bostadspolitiska samtal. Jag tror att det i någon interpellationsdebatt lite raljerande har sagts att man inte kan bo i en regelförenkling när jag har lyft fram att vi kommer att arbeta med regelförenklingar. Jag skulle kunna kontra med att säga att man inte kan bo i ett samtal, men jag kommer inte att göra det. Däremot är fokus för regeringen, som också har en majoritet i riksdagen bakom sig med samarbetspartierna, att ta fram de förändringar och reformer som det i huvudsak finns samsyn kring, vilket den här debatten också åskådliggör, och genomföra dem i så högt tempo som möjligt.

Sedan har jag gärna dialog. Jag har gärna samtal med civilutskottets ledamöter, med branschen och med olika aktörer kring vad som är viktigast och vad vi ska prioritera. Men regeringen har en majoritet bakom sig med samarbetspartierna, och vi lägger fokus på att ta fram reformer snarare än att prata om reformer. Jag tror också att vi som är här i kammaren i dag vet vilka olika reformer det framför allt handlar om.

När det kommer till Begics fråga där han jämför bostadsbyggandets utveckling under den förra alliansregeringen och under den socialdemokratiska regeringen vet jag ärligt talat inte exakt vilken effekt ledamoten vill uppnå, men jag kan ju påminna om finanskrisen 2007–2010. Det är klart att man kan skylla den på alliansregeringen och inbromsningen nu på den nya regeringen, men jag tror att alla som följer den här debatten och även ledamöterna förstår att det är betydligt mer komplicerat än så.

Åt Leif Nysmeds fråga har jag nu tyvärr bara tio sekunder kvar av mina fyra minuter, men regeringen sitter inte nöjd. Jag sitter inte nöjd. Jag ser fram emot att återkomma med reformer som ska ta oss framåt, och vi gör det i högt tempo.

Anf. 45 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för att han mödosamt betar av frågorna en efter en.

Eftersom vi inte, vilket jag beklagar, har några rejäla parlamentariska samtal på detta politikområde får jag försöka använda den knappa tiden i en interpellationsdebatt till att ändå lyfta åtgärder som ur mitt perspektiv vore önskvärda.

Ur mitt perspektiv är det stora och avgörande strukturella hindret för ett bostadsbyggande i Sverige som gör att vi når våra bostadspolitiska mål förmögenhets- och inkomstfördelningen i landet. Väldigt många människor har helt enkelt inte råd att efterfråga nybyggda bostäder. När kommuner, kyrka, grevar och baroner ska ha fullt marknadspris för sin mark, när banker och byggmaterialleverantörer, ibland oligopolister eller till och med monopolister, ska ha sina vinstmarginaler och när byggnadsarbetare ska ha sjyst lön, vilket de ska ha, blir det för dyrt för undersköterskor, lagerarbetare, taxichaufförer, poliser med flera. Det är det stora strukturella hindret.

På det fanns det inte en fullständig lösning men en rimlig typ av lösning, nämligen ett investeringsstöd för byggande av hyresrätter med lägre hyresnivå. Det är under avveckling.

På längre sikt skulle jag önska att vi till exempel i rediga parlamentariska samtal kom fram till nya former för finansiering av nybyggnation i Sverige. Det skulle kunna vara kreditgarantier; det skulle kunna vara förmånliga bygg lån. Denna typ av system behöver vara långsiktiga för att olika marknadsaktörer och även delar av den offentliga sektorn ska kunna lita på dem och våga ta viktiga och långsiktiga steg i sina verksamheter – investera pengar, tid och kraft, ändra regler med mera.

Det fanns alltså ett värde i att vi var mer överens än vad jag uppfattar att vi just nu är med tanke på att investeringsstödet, som nu två utredningar har visat fungerade, är det jag uppfattar att statsrådet tydligast tar avstånd från i sitt interpellationssvar till mig. Jag beklagar detta.

Vad skulle vi kunna göra på kort sikt från Sveriges riksdag, där regeringen har initiativmöjlighet? Förutom att låta ett investeringsstöd rulla i mål, eventuellt kompletterat med ett nytt liknande, kan vi gå på att befria allmännyttan från lagen om offentlig upphandling. Tyvärr föll det i finansutskottet och i kammaren här nyligen, men frågan finns. Allmännyttan hävdar att det skulle kunna ge en 10 procent lägre nivå.

Till mitt tredje förslag på kortsiktiga åtgärder, här och nu, för att möta en akut krissituation – som Andreas Carlson inte är skyldig till, absolut inte, och inte heller någon regering – med inflation i världsekonomin och så vidare tar jag inspiration från utbildningsminister Mats Persson. Han uppmanade Magdalena Andersson att kalla till sig socialdemokratiska kommunpolitiker för att kräva mer pengar till välfärden. Då får jag väl uppmana Andreas Carlson att kalla till sig sverigedemokratiska, kristdemokratiska och moderata kommunpolitiker och uppmana dem att trycka på byggnappen.

Min avslutande fråga får bli: Har statsrådet gjort något av detta, eller avser statsrådet att överväga något av dessa tre förslag till omedelbara åtgärder för att öka byggandet i Sverige?

Anf. 46 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Bostadskrisen för studenter är akut. Som socialdemokrat är jag glad över att frågan lyfts upp här i dag, så att vi kan diskutera den. Det är också glädjande att höra att något görs för att åtgärda bostadsbristen för studenter. Men ibland ställer jag mig frågande till vad regeringen vill, utöver regelförenklingar och omvandlingar. Jag skulle kunna stå här och repetera att det inte går att bo i en regelförenkling. Men det tänker jag inte göra.

Det är ett faktum att investeringsstödet skapade fler studentbostäder med lägre hyror. Min förhoppning är att det ska byggas fler studentbostäder för alla studenter, även för studenter som exempelvis har en funktionsvariation.

Jag ser fram emot att regeringen den 30 april 2024 genom Boverket ska presentera de regelförenklingsförslag som statsrådet tog upp. Men jag hoppas verkligen att arbetet på departementet med att se till att det kommer fram fler studentbostäder fortsätter, så att Sveriges studenter inte ska behöva befinna sig i ett bostadspolitiskt vakuum fram till den 30 april 2024. Man kan hävda att det är svårt att bo i ett samtal och i en regelförenkling, men det är definitivt svårt att bo i ett vakuum.

Anf. 47 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Sverige går mot en långvarig samhällsbyggnadskris. Det konstaterar Veidekke i sin senaste rapport, *Kollaps för bostadsbyggandet*.

Fru talman! I mitt förra inlägg hänvisade jag till åren 2007–2014 därför att bostadsministern hänvisade till det regeringen gjorde mellan 2006 och 2014. Under den tiden byggdes 200 000 bostäder, medan det under den socialdemokratiska regeringens tid byggdes dubbelt så många – 400 000. Det handlar inte om något annat. Det är bara fakta.

Problemet är inte att vi går mot de sju svåra åren. Problemet är precis det vi debatterar just nu; när det är kris gör alla ansvarsfulla regeringar i hela världen något för att mildra krisen. Som min kollega Kallifatides just nämnde kan man fundera på bland annat de här tre förslagen och åtminstone säga om de är bra eller dåliga.

Det kommer också varsel inom byggbranschen. Det konstateras också att de varslen kommer att sprida sig till många andra branscher, till exempel stålbranschen eftersom det behövs armering till byggande. Det kan sprida sig till träindustrin, eftersom det behövs trä för att bygga husen. Detsamma gäller vitvarubranschen, isoleringsbranschen och så vidare. När man inte gör någonting för att hjälpa till är många branscher drabbade till slut.

Dessutom hotas den gröna omställningen. Byggbranschen behöver gå igenom den gröna omställningen, bland annat för att vi ska nå klimatmålen.

Hur och när bedömer ministern att vi kommer att se konkreta förslag? Jag förstår att man hänvisar till åtta månader. Men behöver man åtta år, sex år eller fyra månader till? Vad är bedömningen?

Anf. 48 LEIF NYSMED (S):

Fru talman! Statsrådet verkar ändå vara ganska nöjd med situationen. Det ligger ju inga förslag på vårt bord. I stället har vi en regering som stoppar bostadsbyggandet. Borttagandet av investeringsstödet har stoppat byggandet av cirka 30 000 hyreslägenheter med lägre hyra, bland annat studentbostäder.

Hur många nybyggda bostäder stoppas också i och med stoppet av byggandet av de nya stambanorna? Många kommuner so har åtagit sig att bygga och har börjat bygga massor med bostäder utifrån en ny infrastruktur. De känner sig nog ganska svikna av regeringen och statsrådet just nu.

För inte länge sedan stod statsrådet också i varselväst ute på Bromma flygplats och stoppade byggandet av 30 000 bostäder på flygplatsen där. Man kan i stället satsa på Arlanda flygplats och låta den byggas ut.

Inte ens några förslag som man skulle kunna lägga fram snabbt, som är färdiga och som man gick till val på orkar man lägga fram. Exempelvis är startlånen färdigutredda och klara att lägga på bordet. Dem orkar man inte lägga fram. Före valet lovade man också att lätta på amorteringskraven. Det begraver man nu i en utredning ett par år framöver. Det kommer ingenting här och nu för att avhjälpa det akuta behovet av bostadsbyggande.

Här talar vi om att man inte kan bo i ett samtal. Nej, det kan man inte. Men bygg- och fastighetsbranschen vill ha långsiktighet i politiken. Visst har kanske er svaga regering med stöd av Sverigedemokraterna majoritet just nu. Men bygg- och fastighetsbranschen bygger inte på fyraårscykler.

Vi bjöd in till bostadspolitiska samtal. Men dem valde KD med flera partier att hoppa av. Det är egentligen ganska sorgligt att man inte tar ansvar för den långsiktighet som behövs.

Begic talade också om varsel. Inom den industri som regeringen lyfter fram att man vill satsa på, småhusindustrin, läggs nu ett varsel på över 2 000 löntagare. De säljer ingenting just nu, och det kommer ingenting från regeringen.

Anf. 49 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Markus Kallifatides identifierar ett problem; vi behöver underlätta för fler att ta steget in på bostadsmarknaden, inte minst den ägda bostadsmarknaden. Det första vi ska ha med oss nu är att det största hindret mot byggandet är den vikande efterfrågan. Det redogjorde jag också för häromveckan när jag besökte civilutskottet och träffade flera av ledamöterna där.

För att hushållen ska återfå efterfrågan behöver vi bekämpa inflationen. Det gör vi nu på många olika sätt. Jag kommer inte att redogöra för alla delarna i detta korta interpellationssvar. Men det är en av de viktigaste åtgärderna för att få bukt med problemet.

Det är också en pågående kommitté som arbetar med att se över låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder, för att de ska bli mer ändamålsenliga. Det handlar om både bolånetaket och amorteringskravet.

Vi har även tillsatt en utredning om hyrköp, som är en framgångsrik modell i andra nordiska länder och som delvis redan finns på marknaden i Sverige. Det finns stor potential i att kunna köpa en del av bostaden och att betala av den andra delen genom hyran. Man leasar en del av bostaden. Det sänker förstås kravet på att ha kapital om man till att börja med köper bara halva bostaden. Det är ett viktigt steg för att fler ska få in en fot på den ägda bostadsmarknaden.

Tre olika förslag nämns. Kallifatides tar också upp att man ska så att säga befria allmännyttan från LOU. Det är ett av förslagen i Karolina Skogs utredning, som har sökt lösningar för att bidra till en utveckling där fler utifrån sin egen förmåga klarar att få en god bostad. Jag har full respekt för de beslut som fattas under hanteringen av motionsbetänkanden i riksdagen. Men ett av förslagen i Skogs utredning är ett av dem som vi nu bereder i Regeringskansliet, och som jag kommer att återkomma till.

Det svarar på någon av ledamöternas frågor: Varför inte använda det underlag som finns? Det gör vi. Vi använder och går igenom beredningsunderlag som den förra regeringen lät ligga, från alliansregeringens tid men också från den socialdemokratiskt ledda regeringens tid, och ser vad vi kan få fram med högt tempo i detta tuffa läge. Det finns många intressanta förslag.

Ett av de områden som vi kommer att jobba med – det här svarar på en av Kallifatides frågor – är att uppmana kommuner att höja sin planberedskap. Det gör jag gärna med varje kommunpolitiker jag träffar. Jag har gjort det med kristdemokratiska kommunpolitiker, och jag har gjort det när jag träffat företrädare för SKR. Jag gör det också i den mån någon kommunpolitiker följer den här debatten. I vår första budget har vi också skrivit att vi ska stimulera kommuner att höja sin planberedskap. Här kommer vi att återkomma.

Prot. 2022/23:109
22 maj

Svar på
interpellationer

Jag går tillbaka till Begics fråga om effekterna av de åtgärder som vidtagits. Det är klart att finanskrisen var en faktor. Med tanke på de långa ledtiderna hade det varit intressant att höra Begic utveckla om man såg att någon av de åtgärder som alliansregeringen genomförde hade någon effekt under de år som Socialdemokraterna sedan satt vid makten. Det är ju långa ledtider. Det tar lång tid. Det är också därför vi nu ser att det finns ett eftersatt behov. Och därför jobbar vi på i ett högt tempo.

Jag vet mycket väl hur situationen är för många hustillverkare och har en god dialog och kontakt med dem. Det är mycket bekymmersamt, och det finns därmed desto större anledning att bekämpa inflationen och ta fram träffsäkra reformer där det tidigare funnits hinder för strukturellt riktiga åtgärder. Det kommer jag att återkomma till.

Anf. 50 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Jag ska försöka sammanfatta mina intryck av det här samtalet, som jag tackar statsrådet Andreas Carlson för.

Vad gäller min andra fråga om egna prognoser för färdigställda eller påbörjade bostäder 2023–2026 konstaterar jag att vi inte kommer att få några svar från Regeringskansliet, och det är heller ingenting som Boverket förser oss med. Jag beklagar faktiskt bristen på prognoser liksom jag beklagar bristen på bostadspolitiska mål.

Fru talman! Det finns inga prognoser, inga mål och faktiskt inte heller någon plan. Det har Karolina Skogs utredning nu föreslagit att vi borde ha i Sverige: en nationell plan för bostadsförsörjningen. Dessutom är vi i behov av en ny bostadsförsörjningslag, för att nämna ytterligare ett förslag som ligger färdigt att ta tag i.

Det behövs fler reformer och åtgärder här och nu, i en akut situation. Jag tycker att flera av mina meddebattanter i dag har understrukt det akuta i situationen. Flera reformer skulle kunna utvecklas i parlamentariska samtal. Statsrådet och regeringen avvisar det initiativet. Tack för beskedet!

Min bild, fru talman, är att oroliga byggnadsarbetare, trångbodda barnfamiljer, arbets- och studiesökande som behöver ny bostad – kanske i en annan del av landet än där man tidigare bott – och företag som desperat söker personal – inte minst i anslutning till den gröna industrirevolutionen med epicentrum norrut i vårt kära land – är hemlösa. De får stå tillbaka.

Sänkt skatt för välbeställda med boendet redan fixat prioriteras i faktisk handling av denna regering. Det är vad jag ser, fru talman. För mig, och för oss socialdemokrater, är det ett recept på ett svagare samhälle. Vi vill skapa ett starkare samhälle och står redo att ta ett rejält grepp om bostadsfrågan senast 2026.

Anf. 51 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det gläder mig att ledamoten upplever att han har fått svar på sina frågor i den här interpellationsdebatten. Grunden för en god dialog är att konkreta frågor får konkreta svar och att man kan diskutera över ett ganska brett spann till exempel på temat reformer för bostadsbyggande, som den här interpellationen har visat. Jag ser fram emot att återkomma med reformer som ska genomföras och att ha fortsatt dialog med ledamöterna i riksdagen.

Den här interpellationen grundades på en ganska omfattande promemoria med en genomgång av den tidigare regeringen. Man skulle kunna

tolka det som att ledamoten är nöjd med det som har gjorts, men jag tycker att det hade behövt göras ännu mer. Man hade behövt komma igång mycket tidigare. Nu står vi där vi står.

Det låter ibland i debatten som att på de inte ens åtta månader som den nytilträdde regeringen har haft ansvar för frågorna borde man ha gjort mer än vad den egna regeringen måktade med på åtta år. Jag tackar för tilliten och förtroendet, och jag ser fram emot att återkomma under de kommande månaderna och åren i ett högt tempo. Det är olika reformer som ska tas fram, och det har redan kommit både uppdrag till Boverket och länsstyrelserna och utredningsuppdrag. Det är bara början. Vi sitter inte nöjda, som någon ledamot – Leif Nysmed tror jag att det var – var orolig för. Det kommer mer, och jag ser fram emot en fortsatt god dialog.

Det gläder mig att Socialdemokraterna är redo att ta ett helhetsgrepp kring bostadsfrågan – jag tror att det var så Kallifatides uttryckte det. Det ser jag fram emot. Jag ser fram emot en god dialog och att regeringens reformer och förslag kommer att få brett stöd i Sveriges riksdag. Det behövs sannerligen, med tanke på de stora behoven på svensk bostadsmarknad. Tack för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2022/23:109
22 maj

Svar på
interpellationer

§ 15 Svar på interpellation 2022/23:325 om säkerhetsintressen på Gotland

Anf. 52 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat försvarsministern vilka initiativ han är beredd att ta för att värna försvars- och säkerhetspolitiska intressen i samband med upphandlingen av färjetrafiken Visby–Nynäshamn och Visby–Oskarshamn. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa innebär att frågor om beredskap och totalförsvar är i fokus. Gotlands strategiska läge i Östersjön kan inte överskattas, och färjetrafiken som staten upphandlar via Trafikverket har stor betydelse för såväl den enskilde resenären som för totalförsvaret. Särskilt viktigt är Försvarsmaktens behov av säkra och smidiga transporter av militär materiel och personal till och från ön, liksom att säkra nödvändig försörjning av varor till civilbefolkningen samt materiel för att kunna säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna på ön.

Trafikverket ska i sin roll som upphandlande myndighet, beaktande gällande upphandlingsregelverk, ställa de krav som är nödvändiga för att säkerställa att tjänstekoncessionen avseende färjetrafik till och från Gotland uppfyller resenärers och andra aktörers behov.

Anf. 53 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Självklart är det här i den tid vi lever i en mycket viktig fråga. Därför tog vi i försvarsutskottet initiativ till ett möte med generaldirektören för Trafikverket. Efter det mötet har

det inträffat en hel del som jag skulle vilja berätta för ministern i det här ärendet.

Med anledning av de frågor som kommit från försvarsutskottet har Trafikverket tagit fram ett särskilt pm där man har analyserat regelverken för hur man ska hantera olika anbudsgivare och tagit upp frågan om change of control-klausul och så vidare. Det är en bra uppföljning av det möte vi hade, och det har lett till att man har skjutit upp upphandlingen en tid. Den kommer nu att ske i juni månad.

Upphandlingen handlar om sådant som man har tagit upp, till exempel vad som händer vid förändringar av ägarförhållanden, om man kan godkänna dem och om man har möjlighet att säga upp och alltså inte godkänna förändringar av ägarförhållanden. Var går gränserna? Hur ska man se på företagets ledning och underleverantörer? Man ska väva in klausuler i kontraktet kring den typen av frågor. Man ställer också krav på språk – i det här fallet svenska – och gör en säkerhetsskyddad upphandling med säkerhetsskyddsavtal, säkerhetsskyddsanalys och totalförsvarsuppgifter.

Upphandlingen går ut i juni, och man ska ha en kandidat klar i början av 2024. Den 1 februari 2027 ska man vara i gång med den nya operatören och ha kontrakt på åtta år plus option på två år. Jag tyckte att det var en rätt så intressant utveckling med anledning av att generaldirektören besökte försvarsutskottet. Man har även gått vidare i ärendet och har genomarbetade så kallade säkerhetsbestämmelser för Gotlandstrafiken med en rad punkter.

Frågan är hur regeringen förhåller sig till detta, eftersom det inom en rad områden inom statsförvaltningen bedrivs olika typer av kommunikationer. Det är sådant som kan ha bäring på säkerhetsaspekter. Då måste man som ansvarig minister ha en djup kunskap om detta. Man måste också göra en uppföljning för att se att alla hänsyn tas i samband med upphandlingar.

Detta är nog inte en självklarhet som sker med omedelbar verkan, eftersom det under väldigt många år inte har fungerat så. Det handlar om att väva in en säkerhetskultur i statsförvaltningen. Jag tror för min del att det är viktigt att det i regeringens regleringsbrev till olika myndigheter vävs in aspekter som dessa.

Jag är glad över att Trafikverket så tydligt anammade det som vi i försvarsutskottet diskuterade i sammanhanget. Det gör att det svar som jag fått här till viss del är överspelat. Jag lämnade ju in min interpellation för rätt länge sedan, och det har tagit ganska lång tid att komma till kammaren för att diskutera ärendet.

Vilka slutsatser drar ministern av det händelseförlopp som jag har redovisat här?

Anf. 54 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag hade gärna kommit hit tidigare för att diskutera frågan, men jag förstod det som att också ledamoten hade förhinder vid något tidigare tillfälle. Nu är vi dock här.

Jag drar slutsatsen att det här är positivt. Jag tror att vi har gemensamma intressen i detta. Sverige har ett intresse, och det är att det ska ske på ett så bra sätt som möjligt. Jag har givetvis informerat mig om både mötet i försvarsutskottet och uppföljningen efteråt.

I det underlag som Trafikverket har skickat in till försvarsutskottet ser jag att man där har gett besked om hur Trafikverket kommer att hantera arbetet framåt. Det är ju Trafikverket som ansvarar för upphandlingen. Jag följer detta nog.

Av det skriftliga underlaget framgår följande: Försvarsmakten använder den upphandlade färjetrafiken till och från Gotland för sina behov av transporter av både personal, utrustning och fordon. När nuvarande avtal upphandlades ansågs inga behov finnas att särskilt peka ut Försvarsmaktens krav på säkerhetsskydd. Eftersom säkerhetsläget sedan dess har skärpts i vårt närområde kommer Trafikverket att genomföra en säkerhetsskyddad upphandling. Samråd kommer att ske med Försvarsmakten för att beakta deras behov av detta inom ramen för den upphandlade trafiken.

Flera delar av det som Peter Hultqvist nämnde i sitt inledande anförande finns i detta. Det handlar om ägandeförhållanden, ledning, underleverantörer och språk.

Jag vill understryka en sak som Peter Hultqvist sa: säkerhetskulturen i statsförvaltningen. Den behöver givetvis stärkas. Under den förra mandatperioden var jag vice ordförande i justitieutskottet, och vi arbetade mycket med säkerhetsskyddslagen. Vi alla är förstuds måna om att implementeringen av den sker så snabbt som möjligt. Det är något jag följer väldigt nog och nära de myndigheter som ligger under mitt ansvarsområde. Trafikverket är en sådan i det specifika fallet.

Jag tycker att det svar som har givits i detta läge – att man kommer att genomföra en säkerhetsskyddad upphandling och göra det i samråd med Försvarsmakten – möter den oro som jag tror låg bakom den fråga som interpellanten ställde och att han därmed har fått svar på den, fru talman.

Anf. 55 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! I de framtagna säkerhetsbestämmelserna för Gotlandstrafiken sägs följande: Säkerhetskultur handlar om en organisations gemensamma sätt att tänka och agera i förhållande till risk och säkerhet, det vill säga hur en organisation prioriterar och faktiskt arbetar med risker och säkerhet kopplat till sin verksamhet. Trafikutövaren ska löpande arbeta med frågor om säkerhetskultur, och man uppmuntrar till god rapporteringskultur. Trafikutövaren ska minst en gång per år mäta säkerhetskultur inom uppdraget.

Man gör här väldigt viktiga markeringar. Jag får väl säga att jag är nöjd med vårt initiativ och vad Trafikverket hittills har redovisat om vilka åtgärder man har vidtagit. Men min fråga till ministern var: Avser ni att gå vidare med att i regleringsbrev ställa sådana krav? Det vore ett sätt för regeringen att markera vikten av detta.

När utskottet träffade Trafikverket uppfattade jag att man före mötet inte hade tänkt i dessa banor, utan det här blev resultatet av diskussionen, vilket jag tycker är väldigt bra.

Jag tror att frågan om säkerhetskultur är ett problem i vidare mening. Även om man har jobbat med det och talat om det på konferenser och även om företrädande personer tycker att de har sagt detta gång efter gång är det inte detsamma som att det har satt sig tillräckligt bra i myndigheten. Det gäller hela den statliga förvaltningen.

En annan verkligt intressant fråga i sammanhanget är att Trafikverket tidigare har gjort en utredning om Gotlandstrafiken och hur man ska driva

den i framtiden. Man har förordat en modell som innebär att det inrättas ett statligt tonnage med statligt ägda företag. Sedan upphandlar man driften som läggs ut på en operatör. Man menar att det hela i så fall drivs mot en högre säkerhetsnivå.

Det finns naturligtvis risker med det mot bakgrund av att staten inte har erfarenheter av rederiverksamhet med passagerarfartyg, men man ser det som överkomligt. Jag vill understryka att det är en operatör som ska sköta det hela.

På detta sätt har man också en möjlighet att göra investeringar på så sätt att staten kan få mer fördelaktiga räntor än vad marknaden har. Man har också möjlighet att skriva av tonnaget under en längre period. Därför blir kapitalkostnaden i sammanhanget lägre än marknadens.

Detta är den modell som man anser är billigast i det långa loppet när det gäller jämförelsekostnader. Det är dock inte aktuellt vid denna upphandling, eftersom tiden för att göra ett sådant arrangemang är för kort. Det handlar i stället mer om vad som händer efter denna åttaårsperiod. Det finns dessutom möjlighet till förlängning med två år, men det vet vi ingenting om.

Är detta en tanke som ministern kan tänka sig utveckla och ställa sig bakom så småningom? Det vore i så fall ett intressant besked i dagens debatt. Jag tycker att den utredning som Trafikverket har gjort är både grundlig och genomtänkt. De olika alternativen att driva detta är väl avvägda.

Anf. 56 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Vad gäller den första frågan behöver Trafikverket självklart ta hänsyn till det rådande säkerhetspolitiska läget i vårt närområde. Jag förutsätter och är förvissad om att Trafikverket gör det. Säkerhetskyddslagen, som jag nämnde i mitt tidigare anförande, gäller, och de statliga myndigheterna följer förstås den.

Är det uteslutet att stärka detta ytterligare i regleringsbrev och andra uppdrag och instruktioner? Nej, det är inget som jag avfärdar, fru talman. Detta besvarar Peter Hultqvists första fråga.

Enligt dagens modell för upphandling upphandlar Trafikverket en operatör som har eget tonnage. När det gäller i vilken mån staten ska ändra detta förhållande har jag i dag inga nya besked att ge. Jag vill inte ta ställning till det. Det är dessutom en fråga som ligger långt fram i tiden, och man kan självklart diskutera den. Men jag konstaterar att också den föregående regeringen avstod från att ta ställning till om staten skulle äga eller råda över eget tonnage i Gotlandstrafiken.

Nu är vi där vi är. Vi har en upphandling som är igång. Vi har redogjort för vad Trafikverket tar i beaktande i sitt arbete. Det är det viktigaste att följa här och nu. Sedan får vi återkomma i andra diskussioner längre fram. Jag har inget nytt besked att ge i denna debatt, fru talman.

Anf. 57 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Det är bra att ministern säger att han inte avfärdar det här med att ställa krav i regleringsbrevet. Men det är inte detsamma som att ministern säger att han avser att ställa det här kravet i regleringsbrevet. Det vore bra om jag fick ett förtydligande. Sträcker det sig ända till att ministern är beredd att i slutändan ta det initiativet, så att det inte bara är ett

allmänt uttalande här i dag i debatten? Det var ett bra 50-procentssvar, kan man väl säga.

Jag vill också föra upp frågan om eget tonnage. Den utredning som gjorts tycker jag är grundlig, intressant och bra. Som jag sa i mitt förra inlägg instämmer jag helt i att det här inte går att genomföra nu. Det är inte aktuellt i nuläget, men det kanske kan vara en långsiktig lösning. Man kanske behöver fördjupa kunskapen om effekten av eget tonnage. Sedan kan man ta in en operatör som sköter själva driften och trafiken. Jag tycker att det är värt att pröva frågan utan att för den skull säga exakt hur vi ska göra. Det är många olika utredningar som måste göras, men jag tycker att det är bra att Trafikverket för upp det.

Ministern säger att han förutsätter att Trafikverket tar olika hänsyn. Jag tror att man som minister inte alltid kan förutsätta att saker och ting sker på ett visst sätt utan måste försäkra sig om det. Det var i alla fall en erfarenhet jag gjorde under mina åtta år på Försvarsdepartementet – många gånger måste man försäkra sig om att det är på ett visst sätt.

När det gäller säkerhetsaspekterna kan jag säga att vi är långt ifrån klara med att inympa det rätta säkerhetstänkandet i statsförvaltningen.

Anf. 58 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att vi är långt ifrån klara.

Om man förutsätter eller försäkrar är kanske närmast en semantisk fråga. Jag följer detta mycket noga. Jag har redogjort för att Trafikverket i sitt svar till försvarsutskottet gett beskedet att det ska genomföras en säkerhetsskyddad upphandling. Då kommer också samråd med Försvarsmakten att ske för att deras behov ska beaktas inom ramen för den upphandlade trafiken. Detta kommer jag att följa. Jag förutsätter att båda dessa viktiga myndigheter gör sitt jobb för att vinnlägga sig om de intressen som är viktiga att försvara och beakta i det här sammanhanget.

Fru talman! Jag får tacka för omdömet att det i alla fall var ett 50-procentssvar på den första frågan. Det är inte alltid man når upp i de nivåerna; Peter Hultqvist har stor erfarenhet av interpellationssvar från alla håll och kanter. Självklart följer vi detta noga. När det kommer till eget tonnage blir det kanske ett ännu sämre svar i procent räknat. Jag avfärdar ingenting. Fördjupad kunskap, som Hultqvist nämner, är jag alltid för. Trafikverket har nu tagit upp detta. Självklart kommer vi i god dialog att följa frågan vidare.

Här och nu är det viktiga för regeringen och för mig att förutsätta och försäkra oss om att den här upphandlingen löper på. Det är Trafikverkets ansvar. Jag är trygg i att de efter uppföljningen, försvarsutskottsmötet och det pm som skickats in med redogörelser och svar på frågor från riksdagen kommer att genomföra upphandlingen på ett korrekt och bra sätt.

Låt oss återkomma till frågan om att inympa säkerhetstänket i alla delar av statsförvaltningen och i hela det svenska samhället! Detta tror jag att vi båda två är rörande överens om. Här finns det mycket mer att göra. Tack för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2022/23:109
22 maj

Svar på
interpellationer

§ 16 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition

2022/23:116 Ett granskningssystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen

Motioner

med anledning av prop. 2022/23:109 Utökade polisiära befogenheter i gränsnära områden

2022/23:2393 av Gudrun Nordborg m.fl. (V)

2022/23:2394 av Rasmus Ling m.fl. (MP)

§ 17 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 12 maj

2022/23:351 Invasiva arter

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:352 Risken för värmebölja och torka kommande sommar

av *Malin Larsson* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2022/23:353 En offensiv innovationsstrategi

av *Aida Birinxhiku* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:354 Integrationen i Malmö

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2022/23:355 Den svenska vargstammen

av *Daniel Bäckström* (C)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

den 15 maj

2022/23:356 Objektiv och neutral undervisning i Sveriges skolor

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

den 16 maj

2022/23:357 Rasism och diskriminering

av *Nadja Awad* (V)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2022/23:358 Nakbadagen

av *Jamal El-Haj* (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:359 Störningar i järnvägssystemet
av *Daniel Helldén* (MP)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

Prot. 2022/23:109
22 maj

den 17 maj

2022/23:360 Dödsolyckor i arbetslivet
av *Ciczie Weidby* (V)
till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)
2022/23:361 Statliga myndigheters och bolags samverkan med boende på landsbygden
av *Martina Johansson* (C)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)
2022/23:362 Regeringens arbete för att bekämpa mäns våld mot kvinnor
av *Sofia Amloh* (S)
till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

den 19 maj

2022/23:363 Minskade resurser till Arbetsförmedlingen
av *Serkan Köse* (S)
till arbetsmarknads- och integrationsminister *Johan Pehrson* (L)

§ 18 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 maj

2022/23:658 Upphovsrätten för bildskapare
av *Per-Arne Håkansson* (S)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)
2022/23:659 Analys av vägstandarden för en mer rättvis fördelning av länsanslagen
av *Kalle Olsson* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)
2022/23:660 Offentlig service i norra Sverige
av *Peder Björk* (S)
till statsrådet *Erik Slottner* (KD)
2022/23:661 Skogsindustrins roll i strategin för norra Sverige
av *Isak From* (S)
till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)
2022/23:662 Användningen av TCTF i EU
av *Elisabeth Thand Ringqvist* (C)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)
2022/23:663 Dieselpriset vid pump
av *Niels Paarup-Petersen* (C)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

2022/23:664 Gruvor i norra Sverige
av *Fredrik Stenberg* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2022/23:665 Vindkraft och säkerhet
av *Anette Rangdag* (SD)
till statsrådet Paulina Brandberg (L)

den 15 maj

2022/23:666 Investeringsbedrägerier
av *Martin Westmont* (SD)
till statsrådet Niklas Wykman (M)
2022/23:667 Samverkan för att främja gröna industrier
av *Lars Isacson* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2022/23:668 Barnrättsperspektivet i hälso- och sjukvården
av *Sanna Backeskog* (S)
till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)
2022/23:669 Bioekonomiutredningens delbetänkande
av *Rickard Nordin* (C)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2022/23:670 Rätten till färdtjänst
av *Tomas Eneroth* (S)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)
2022/23:671 Pans och Pandas
av *Martina Johansson* (C)
till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)
2022/23:672 Macolinkonventionen
av *Angelika Bengtsson* (SD)
till socialminister Jakob Forssmed (KD)
2022/23:673 Arbetsförmedlingen
av *Ciczie Weidby* (V)
till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)
2022/23:674 Prövning av vattenkraften
av *Rickard Nordin* (C)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)
2022/23:675 Gasprisstöd
av *Marianne Fundahn* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2022/23:676 Energifrågan i norra Sverige
av *Sanna Backeskog* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2022/23:677 Säkerhetsrisker vid utbyggnad av transmissionsnätet
av *Zinaida Kajevic* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

den 16 maj

2022/23:678 Ändringstillstånd som huvudregel
av *Eric Palmqvist* (SD)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:679 De statliga bolagens samordningsskyldighet

av *Eric Palmqvist* (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:680 En ny eller uppdaterad mineralstrategi

av *Eric Palmqvist* (SD)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:681 Regeringens elektrifieringsråd

av *Fredrik Olovsson* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:682 Barnomsorg på obekväm arbetstid

av *Jim Svensk Larm* (S)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2022/23:683 Jämställdheten på arbetsmarknaden

av *Jim Svensk Larm* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2022/23:684 Tidigt fastställande av miljökonsekvensbeskrivning vid tillståndprocesser

av *Eric Palmqvist* (SD)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:685 Ansvarsfrågan vid nya gruvetableringar på gamla gruv-industrifastigheter

av *Eric Palmqvist* (SD)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:686 Avslutad elleverans från Trafikverket

av *Staffan Eklöf* (SD)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:687 Parallella tillståndprocesser för mer el

av *Aida Birinxhiku* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

den 17 maj

2022/23:688 Handelsavtal

av *Lorena Delgado Varas* (V)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2022/23:689 Ungdomars inkomster i beräkningen av bostadsbidraget

av *Martina Johansson* (C)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2022/23:690 Mobiltäckning och uppkoppling på lands- och glesbygd

av *Birger Lahti* (V)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2022/23:691 Brister hos verksamheter som utför estetiska behandlingar

av *Anna Vikström* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2022/23:692 Trygghetspension för anställda på Samhall

av *Jim Svensk Larm* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2022/23:693 Vård för barn med psykisk ohälsa

av *Sanna Backeskog* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

Prot. 2022/23:109

22 maj

2022/23:694 En fullt utbyggd Ostkustbana med dubbelspår senast 2035

av *Peder Björk* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 17 maj

2022/23:629 Akutsjukvården som en central del av totalförsvaret

av *Anders W Jonsson* (C)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2022/23:634 Kommunens tillsyn över fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg

av *Rose-Marie Carlsson* (S)
till statsrådet *Lotta Edholm* (L)

2022/23:630 Risken för minskande investeringar i elnätet

av *Monica Haider* (S)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

2022/23:631 Nya genomiska tekniker inom växtförädling

av *Stina Larsson* (C)
till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

2022/23:635 Ett behov av en ny kapacitetsutredning

av *Carina Ödebrink* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:633 En parlamentarisk infrastrukturberedning

av *Carina Ödebrink* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:639 Tobaksskattedirektivet

av *Tobias Andersson* (SD)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2022/23:642 Fackens rätt att utse skyddsombud

av *Johanna Haraldsson* (S)
till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

2022/23:641 Ungas arbetsmiljö

av *Johanna Haraldsson* (S)
till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

2022/23:636 Vårdpersonals anmälningsplikt när det gäller papperslösa

av *Yasmine Bladelius* (S)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2022/23:647 EU:s ratificering av Istanbulkonventionen

av *Linnéa Wickman* (S)
till statsrådet *Jessika Roswall* (M)

2022/23:638 Miljökonsekvenserna av havsbaserad vindkraft

av *Tobias Andersson* (SD)
till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2022/23:640 Kartläggning och uppföljning i otrygga bostadsområden

av *Mikael Eskilander* (SD)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:637 Förslag på nya plastskatter

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2022/23:653 Kompetensförsörjningen i kött- och charkindustrin

av *Åsa Eriksson* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister *Johan Pehrson* (L)

2022/23:663 Dieselpriiset vid pump

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

2022/23:652 Resurstilldelningen till vägarna i Jämtlands län

av *Kalle Olsson* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:659 Analys av vägstandarden för en mer rättvis fördelning av länsanslagen

av *Kalle Olsson* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:648 Effekter på landsbygden av regeringens besparingar på naturvården

av *Tomas Eneroth* (S)

till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

2022/23:654 Regeringens strategi för norra Sverige

av *Kalle Olsson* (S)

till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

2022/23:643 Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen

av *Jonny Cato* (C)

till arbetsmarknads- och integrationsminister *Johan Pehrson* (L)

2022/23:650 En arbetsmarknadsstrategi för norra Sverige

av *Isak From* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister *Johan Pehrson* (L)

2022/23:649 Rumänska körkort

av *Pontus Andersson* (SD)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:645 Förälder som dödar den andra föräldern

av *Martina Johansson* (C)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2022/23:644 En uppdaterad föräldrabalk

av *Martina Johansson* (C)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2022/23:646 Äldreomsorgslyftet

av *Mirja Räihä* (S)

till statsrådet *Anna Tenje* (M)

2022/23:655 Regeringens förslag till ändrade regler för etikprövning

av *Camilla Hansén* (MP)

till utbildningsminister *Mats Persson* (L)

2022/23:651 Underentreprenörsled

av *Jim Svensk Larm* (S)

till statsrådet *Erik Slottner* (KD)

Prot. 2022/23:109

22 maj

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 14 anf. 40 (delvis)
och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	2
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
§ 6 Anmälan om faktapromemoria.....	3
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott.....	3
§ 8 Ärenden för bordläggning.....	3
§ 9 Svar på interpellation 2022/23:335 om skolor som lämnar oriktiga uppgifter.....	3
Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	3
Anf. 2 LINUS SKÖLD (S).....	4
Anf. 3 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	5
Anf. 4 LINUS SKÖLD (S).....	6
Anf. 5 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	7
Anf. 6 LINUS SKÖLD (S).....	7
Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	8
Anf. 8 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	8
§ 10 Svar på interpellation 2022/23:326 om sökbara orosanmälningar.....	9
Anf. 9 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	9
Anf. 10 GUSTAF LANTZ (S).....	9
Anf. 11 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	10
Anf. 12 GUSTAF LANTZ (S).....	11
Anf. 13 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	12
Anf. 14 GUSTAF LANTZ (S).....	13
Anf. 15 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	13
§ 11 Svar på interpellation 2022/23:346 om lotteriförsäljning.....	14
Anf. 16 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	14
Anf. 17 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	14
Anf. 18 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	15
Anf. 19 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	16
Anf. 20 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	17
Anf. 21 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	18
Anf. 22 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	19
§ 12 Svar på interpellation 2022/23:342 om varg på landsbygden.....	19
Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	19
Anf. 24 PATRIK BJÖRCK (S).....	20
Anf. 25 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	21
Anf. 26 PATRIK BJÖRCK (S).....	22
Anf. 27 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	22
Anf. 28 PATRIK BJÖRCK (S).....	23

Anf. 29 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	24
§ 13 Svar på interpellation 2022/23:331 om	
anmälningsplikten för utstationerad arbetskraft.....	24
Anf. 30 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	24
Anf. 31 LEIF NYSMED (S)	25
Anf. 32 DENIS BEGIC (S)	26
Anf. 33 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	26
Anf. 34 LEIF NYSMED (S)	27
Anf. 35 DENIS BEGIC (S)	28
Anf. 36 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	28
Anf. 37 LEIF NYSMED (S)	29
Anf. 38 Statsrådet PAULINA BRANDBERG (L)	30
§ 14 Svar på interpellation 2022/23:329 om reformer för	
bostadsbyggande	30
Anf. 39 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	30
Anf. 40 MARKUS KALLIFATIDES (S)	31
Anf. 41 ADRIAN MAGNUSSON (S)	32
Anf. 42 DENIS BEGIC (S)	34
Anf. 43 LEIF NYSMED (S)	34
Anf. 44 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	35
Anf. 45 MARKUS KALLIFATIDES (S)	36
Anf. 46 ADRIAN MAGNUSSON (S)	37
Anf. 47 DENIS BEGIC (S)	38
Anf. 48 LEIF NYSMED (S)	38
Anf. 49 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	39
Anf. 50 MARKUS KALLIFATIDES (S)	40
Anf. 51 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	40
§ 15 Svar på interpellation 2022/23:325 om	
säkerhetsintressen på Gotland.....	41
Anf. 52 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	41
Anf. 53 PETER HULTQVIST (S)	41
Anf. 54 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	42
Anf. 55 PETER HULTQVIST (S)	43
Anf. 56 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	44
Anf. 57 PETER HULTQVIST (S)	44
Anf. 58 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	45
§ 16 Bordläggning.....	46
§ 17 Anmälan om interpellationer	46
§ 18 Anmälan om frågor för skriftliga svar	47
§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor	50
§ 20 Kammaren åtskildes kl. 13.54.	52